

ЗАБАВНИК

26. 3. 2021. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXXXIII • ЦЕНА 150 ДИНАРА • БРОЈ 3607

За све
од 7 go
107!

Раскош без граница

БОГАТ – СПАСЕН

ДОК
ЗООЛОШКИ
ВРТОВИ ЈОШ Нису били
свакодневница грађова. БАРНАМОВ „АМЕРИЧКИ МУЗЕЈ“
ПРИКАЗИВАО ЈЕ ТИГРОВЕ, СЛОНОВЕ, ЖИРАФЕ, ЧАК И
БЕЛУГА КИТОВЕ ДУГАЧКЕ 7 МЕТРА! НАЖАЛОСТ, КАДА ЈЕ
ТАМО ИЗБИО ПОЖАР, ЈУЛА 1865. ГОДИНЕ, КИТОВИ СУ СЕ
СКУВАЛИ У СВОЈИМ БАЗЕНИМА, А ОСТАЛЕ ЖИВОТИЊЕ
ИСТРЧАЛЕ НА УЛИЦУ.

ХАРИС ТВИД, ШКОТСКА
ТКАНИНА КОЈА СЕ ВЕКОВИМА
БОЈИ ЛИШЈЕВИМА, ИСПРВА
ЈЕ УМКАН У ЛУАСКУ
МОКРАКУ КАКО БИ СЕ
ДОДАТНО ОМЕКШАО!

Distributed By Andrews McMeel For UPS.

www.ups.com

ЛАЖИВАЦИ

ЈАПАНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ
„REAL APPEAL“
ИЗНАЈМЉУЈЕ ЛУДИМА
ЛАЖНЕ ПРИЈАТЕЉЕ
ЗА ФОТОГРАФИСАЊЕ
НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА.

© 2019 Ripley Entertainment Inc. 712

Јесте ли већ чули да...

...хорор филм
„Лептирица“, снимљен
1973. године у режији
Ђорђа Кадјевића и
с Петром Божићем
у главној улози, о
српском вампиру Сави
Савановићу снимљен је
на основу приповетке
„После деведесет
година“ Милована
Глишића (1847–1908) ■

... од укупне количине
воде на Земљи, 97 одсто
налази се у океанима и
морима, у језерима мање
од 0,5 одсто, а у рекама
само 0,025 одсто ■

... ветрењаче у
Холандији највише се
користе за наводњавање
земље, али и за цеђење
уља, сечење дрва,
прављење сенфа,
хартије и дувана; у целој
земљи данас их има
мање од хиљаду ■

... једини роман
америчког писца Чарлса
Буковског (1920–1994)
чија прича није потпуно
аутобиографска,
а заправо је метафора
живота, уједно је
и његово последње дело,
а зове се „Палл“ ■

... старогрчки филозоф
Аристотел (384–322.
п.н.е.) веровао је да је
главна улога мозга да
хлади дух ■

... хврцнице чула укуса
код риба могу да се нађу
и на површини тела ■

... брзина којом се
муња из облака спушта
на земљу износи 1600
километара у секунди,
што значи да њена брзина
на сат износи 5.760.000
километара ■

... нокат човека у току
дана у просеку порасте
0,1 милиметар, а да би
израстао нови, потребна
су, отприлике,
три месеца ■

... није само смех
препоручљив за добро
здравље, подједнако му
прија и плач ■

ВРЕЛЕ ПЕЋИ У ЛЕДЕНОЈ КЕЛИЈИ

Данас, кад човек осети здравствене тегобе, лекар га најпре упути да да мокраћу на испитивање. Тек онда може да се упусти у постављање дијагнозе. Претходно му, дабоме, омиша пулс. После свега у помоћ прискачу најсавременији медицински апарати, од рендгена до скенера.

Прва болница на тлу Србије основана је у Студеници пре више од осам векова, што је још једна потврда да се наши преци нису лечили само гатањем и враџбинама.

И пре много векова у лекарушама, приручницима за лечење српске народне медицине, на српскословенском језику забележено је „да без доброг познавања унутрашњих болести организма не можемо протумачити спољашње, видљиве симптоме... За психово откривање постоје два спољна поуздана елемента.

Део зидина иза Краљеве прве у Студеници за које се претпоставља да су остаци некадашњих болничких апосторија

Илустрација
Јоран Миланчиновић

ЗЕЛЕНО СРЦЕ

Да би лекар – у то време калуђер – почео да лечи болесника, прво је морао да утврди од чега болује, и то провером pulsa. Овако је то описано:

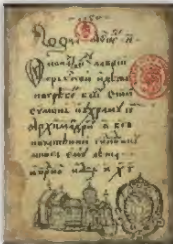
„Срце је слично зеленом дрвету. Кад дуне макар слаб ветар, лишће ће затрепетати, иако иначе мирује. Ако пак дуне јак ветар, и гране ће се савијати, и стабло ће се макар мало покренути. Кад дуне искупише јак ветар, савијаће се цело дрво. Ако се оно једанпут или двапут замахне, њихаће се и гране и лишће. Због тога сам и казао да је puls последица срчаног рада, јер кад срце стане, онда у храним жилама нема pulsa.“

алтернативну медицину, поново и те како помажу човеку, посебно онима од којих је класична медицина дигла руке.

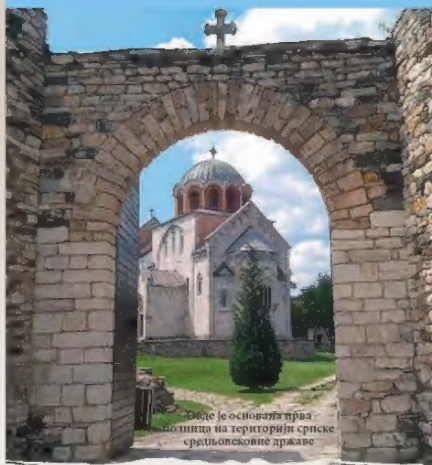
А да медицина у Срба има дугу традицију, сведочи, поред осталог, и камени обелиск у кругу манастира Студеница, где је 1986. уклесан запис да је „на овом месту пре осам векова основана прва српска болница“.

Сокови у људском телу

Болницу манастира Студеница основао је Свети Сава између 1207. и 1216. године, у време кад је као архимандрит живео у задужбини свог оца Стефана Немање. Академик Реља Катиги, упорни

Страница из „Студеничког типшера“, који је 1208. године у Студеницијој испосници написао Свети Сава

Овде је основана прва болница на територији српске средњовековне државе

истраживач средњовековне медицине код Срба, утврдио је да је Студеничка болница била уређена по угаду на Хиљандарску. И, за разлику од тадашњих болница на западу, које су биле склоништа за смештај сиромашних болесника, болница у Студеници служила је искључиво за лечење.

У Студеничком типшери пише да је болница била у склопу манастирских зграда, и то у посебној просторији. Једино се она загревала у хладне дане. Јер, сведочи староставни спис, болнички кухињ

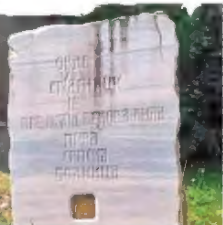
ред изричито наређује да се у келији постави бакарни мангал за загревање и за припрему лекова који пре употребе морају да се загреју.

Болница је, по свој прилици, стално имала дванаест постола и превасходно је служила лечењу монаха од такзованих акутних обољења. И по томе је другачија од, рецимо, Хиљандара, где је постојао и стационар за болеснике од неизлечивих болести попут лепре и падавнице.

Нажалост, од медицинских списа насталих у Студеници остао је сачуван само један, који је данас подалеко од нас – у Универзитетској болници у Беоли, у збирци Алојзија Марсифила. Насловљен као „Дамаскин Јован о човеку, и шта је човек“, он је дослован превод старог текста. У њему се, према учењу античке филозофије, описује распоред сокова у човеком телу и означавају места за пуштање крви.

Спомен-обележје на лечење у овој царској лаври подигнуто је 1986. године

Свети Сава,
утemeljitelj болнице
у Студеници, на
фресци у Краљеву
цркви

Сасвим је вероватно да су и многи списи из познатог Хиландарског медицинског кодекса настали управо у Студеници и да су у та немирна времена стигли на Свету Гору, где је било кућицама безбедније.

Султанови дарови

Први лекар Студеничке болнице био је Сава Немањин, у то време архимандрит. Поред познавања византијских болница у Цариграду, био је упућен и у вредности појединих лекова које је користила медицина почетка 13. столећа.

Његов биограф Теодосије у „Житију Светогоса Сава“ записао је да је Сава, по повратку из Јерусалима, посетио султана у Александрији и да му је овај дао знатну количину арапских лекова: балсамово уље, алоју, лекове с ароматским својствима. Реља Катић записао је да су наведени лекови имали врло широку примену у средњовековној медицини: за лечење рана, потпуних прелома костију,

обољења органа за варење – и да се њихова вредност одржала до нашег времена.

Извесно је да се у то време медицина у Србији није много разликовала од европске, посебно од италијанске и француске, које су се неговале у познатим школама у Салерну и Монпельсу. А захваљујући открићу и објављивању Хиландарског медицинског кодекса 1952, пале су у воду неутемљене тврдње да су се Срби у средњем веку лечили гатањем и враџицама.

Не зна се колико је дуго постојала болница у Студеници, прва у средњовековној Србији. Свакако је поделила судбину и манастира и државе, дуго одолевајући и људима и времену. Поуздан је податак, међутим, да је она незаобилазна карика у култури народа који понајчешће за једину своју повесну тековину признаје јуначке бојеве. А преживеле јунаке ваљало је и лечити. Други су одмах, без болничког картона, ускалили у народну песму ■

П. Милаковић

Раскош без граница

БОГАТ

Ако имате коју милијарду евра вишка на рачуну, ево неколико занимљивих замисли које можете да „препишете“ од најбогатијих савременика и осигурате безбедност својих осталих милијарди у покретностима и непокретностима.

не делују као безбедна заштита.

Уместо тога, милијардери за одбрану од пакосног лоповског пролестеријата користе приватне војске, системе за аутоматско блиндирање кућа непобожним

шалонима или одсецање „сеча за панику“ челичним пратима која могу да издрже атомски удар. Ево на шта ћете све наћи ако покушате да продрете у дом Била Гејтса да бисте прибавили противправну имовинску корист ■

Мале тајне богатих домаћина

Опра Винфри је свила породично гнездо у планинском местуцету Телурајд у Колораду. Како у том леденом беспућу често пада снег, Опра је одлучила да, уместо да га непрекидно чисти, угради грејаче у тло на читавом имању, како би се отапао када долазе гости.

Бил Гејтс, као сваки добар домаћин, такође воли да се гости добро проводе током боравка на његовом имању. Како му се жена не би мучила око послужења, уместо ње то обавља аутоматизовани систем за доставу који послужује роботи. Гости добијају посебне дијамантске игле за кравату помоћу којих их систем наводи током кретања кроз кућу. Уз то, они гласом наговештавају која им је омиљена температура просторије и влажност у вож, а онда је систем прилагоди по њиховој жељи. Такође, у свакој просторији систем може да пушта њихову омиљену музику са звучника скривених у зидовима, како би се осећали што пријатније док ходају по вили.

На екранима са 4К резолуцијом (сваки је вредан око 70.000 евра) гости могу да одаберу које дело из Гејтсове збирке желе да виде, након чега ће систем приказати жељену слику или скулптуру ■

Вредност дома Била Гејтса у Медени, у држави Вашингтон, процењује се на 127 милиона долара

СПАСЕН

Боље живети сто година као милијардер, него седам дана у беди“, одављају мудре речи Боба Рока, док гледате најинтересније безбедносне системе уграђене у домове данашњих богатшана. Према тим технолошким решењима ваше камере на улазним пратима и у гаражи изгледају као роба из продавнице играчака. Но, свако је сентиментално везан за неке предмете – раздриданог „Пунта“ којим се возио на проведи с породицом или

„Ферарија ге-те-о“ из 1963. године који му стоји у стакленој кофци са системом за одржавање влажности у дневној соби. Зато не бисте волели да их неко бесправно присвоји. Наравно, милијардери су у већој опасности од вас – за плен из вашег дома лопов може да чисти туру-две у кафани, а ако ишта извуче из дома Била Гејтса, Џефа Безоса, Џонатана Ханта или Опре Винфри, може да купи острво с кафаном на њему. Ту су и претње отмицама чланова уже и шире породице, бомбама и војскама, те им врата са 6+3 сигурносних тачака које сте поносно уградили

Боље храбро побећи него кукавички погинути

Ево система који штите честите
богаташе од подлих сиромаша

Процењује се да је
скенирање дужице
10 пута тачнији и
безбеднији начин
за препознавање од
отиска прста

Биометријски кључ

Уместо кључева које
користе сиромашни (ко их
има), Гејтс за откључавање
свог дома више поверења
има у биометријски
скенер. Скенира се део
тела тачнији чак и од
отиска прста – дужица ока.

Непробојна стакла

Прозори су обично рањива
места кад су провалници и
снајперисти у питању.
Не желећи да се одрекне
природне светлости, Бил
Гејтс је за своје стаклене
зидове одабрао стакла
отпорна на цигле, пајсере и
рафалну паљбу – 1200 долара
по квадратном метру.

Инфрацрвене камере

Пијани чувари који, гледајући утакмице,
не примећују провалнике постоје
само у филмовима. У стварности, Гејтс
има вештачки интелигентан систем
инфрацрвених камера који надгледа све
просторије у вили. Он може да открије
покрете и промену температуре, те и да
одреди који је бедник упао у кућу и шта
има у џеповима.

Рута за бекство

Улази у бункер су иза
покретних зидова. Ако рула
сиромашних и одрпаних
подлаца пропре у вилу, Гејтс
и породица улазе у бункер
и, кад су сви на безбедном,
челична непробојна врата
запечаћују просторију.

Биолошка дезинфекција

Иако изгледа као купатило
с тушем, то је у ствари
дезинфекциона комора против
биолошких напада. Ако би неки
сиромашни терориста успео
да убаци бојни отров у вилу,
чланови Гејтсове уже породице
истог тренутка могли би да га
сперу са себе у бункеру.

Хеликоптерски спас

Не само у случају напада терориста жељених новца, добара и крви, већ и током пожара, земљотреса и других природних непогода, најделотворније је храбро побећи. Хелидром с увек покретним хеликоптером стоји на врху виле, спреман да спаси богатства и породицу од опасности.

Да ли сте знали?

Звучници „Харт аудио“ које за слушање музике у соби за забаву користи Џеф Безос оптопени су 24 каратним златом и коштају пет милиона долара.

Детектор корака

Осим камера, пушње и аларма, безбедносни систем Била Гејтса подразумева и „детектор корака“. Сензори су уграђени у под и откривају сумњиво кретање у свим деловима виле. Интелигентни алгоритам препознаје и колико је људи у ком тренутку у вили и проучава њихово кретање.

Безбедна веза

Слике и топ са обичних и инфрацрвених безбедносних камера, као и подаци са сензора постављених свуда по кући и имању сливају се у командни центар у бункеру. То омогућава надгледање и разговор са сиротанима који су продрли у вилу.

Раскошни бункер

Већи од многих луксузних домова, „бункер за панику“ Била Гејтса садржи залихе хране, воде и освежавајућих пића за око недељу дана опсаде.

Безосова играоница

Властник „Амазона“ Џеф Безос у својој кући има мноштво система за разоноду.

Симулатор за голф

Кући симулатор за голф сам је сваког љубитеља ове игре. Пада ли напољу снег, киша или секоје, онај виртуелни симулатор нуди простор за игру и усавршавање удараца. Безосов симулатор је верни приказ његовог терена за голф на огромном екрану у који се пројектују лоптице. Систем препознаје место у које је лоптица ударила, камере белеске њен смер, брзину и фолд, на основу чега се на виртуелном терену израчунава место где је пала.

Систем испитује и голферов замах, након чега даје савете за извођење бољих удараца.

Лични биоскоп

Кид су средства неограничена, али екран на којем гледате омиљени филм није ништа мањи. Осим што је највећи екран биоскопа у САД, Безос воли да се уз филмове с породицом опусти у свом дому, гледајући их на екрану величине омиљег биоскопског платна.

Соба за забаву у кући Џефа Безоса, с кућним биоскопом

У здравом телу здрав дух

„Будите богати и здрави, јер кода сте сиромашни не вреди вам што сте болести“, алатијордовско је речено свих богатина, па и Џефа Безоса. Редовне вежбе одржавају тело и оштрину ума, али богатство неће задржи како се мотије у оближњој теретани. У свом дому на Менхетну, осим теретане, Безос има и студио за југу.

Систем за вештачку интелигенцију преносиће Безосове податке са свих справа за вежбање и обавештава га о оствареном напретку

Хантов карусел

Кад нисте имали довољно играчака аутића као мали и сиромашни, поставља се питање где ћете и како ускладиштити праве кад постанете велики и богати. Неки воле да их чувају у посебним климатизованим собама, неки их воле на гомили као у музеју (или кутији за играчке коју никад нису имали), неки користе подземне гараже с лифтовима, а једно од најзанимљивијих решења у свој дом уградио је британски милијардер Донатан Хант, како би лако могао да приступа својој замашној збирци „Ферарија“, која је истовремено изложена за госте.

Коловрат милиона

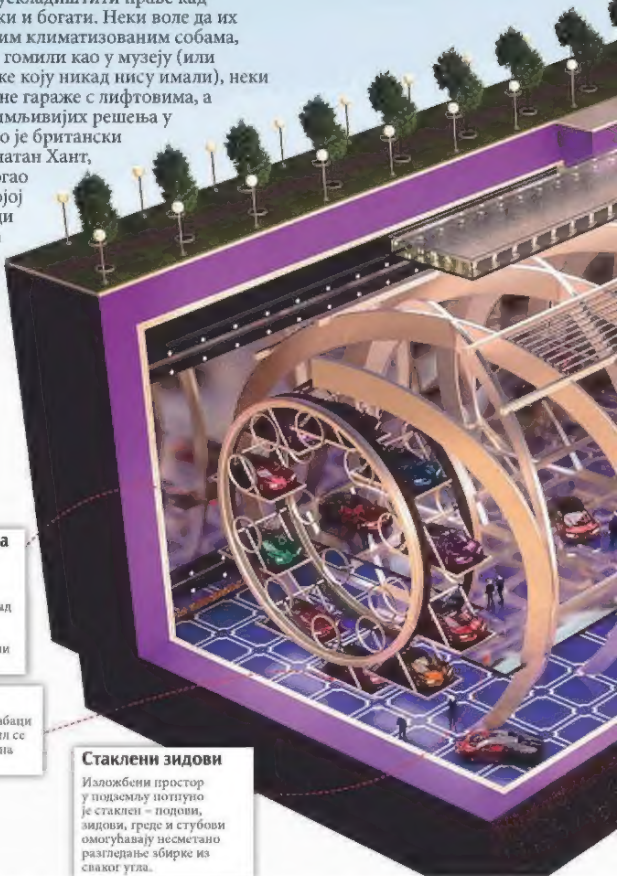
Хант има више од 30 аутомобила које чува испод земље, на својеврсној каруселу. Кад жели да провоза неки, карусел се окреће док жељено возило не заврши на његовом дгу.

Паркирање

Након што га лифт избаци у подземљу, аутомобил се одвози до свог места на каруселу.

Стаклени зидови

Изложбени простор у подземљу потпуно је стаклен – подови, зидови, греде и стубови омогућавају несметано разгледање збирке из сваког угла.

Једноставан приступ

Када се врати кући с посла, Хант се може доћи до та и оде да прилистане или погледа у магистру, а лифт спусети аутомобил у подземни хангар.

Подземна гаража

Лифт спушта аутомобил у хангар који има пет нивоа.

Музеј аутомобила

Хангар је висок 24 метра и у њему се налази преко 30 модела аутомобила.

Гаражно место

Хантгар је дугачак око 55 метара (као половина фудбалског игралишта).

Да ли сте знали?

5 за 5

5 рацковних решења за 5 милиона

1. Спаваћа соба

Холандски архитекта Јан ван Руйсдорп направио је лебдећи кревет који кошта 1 милиона долара. Он се током ноћи одржава у лебдећем положају помоћу снажних мотора.

2. Купатило

Када ол окаменитог стабла старог 180 милиона година продата је за два милиона долара милијардеру који је желео да остане анониман. Диматиран је је Најџел Фенинг, који је материјал за њу открио у прањима у Индонезији.

3. Дневна соба

Најбољи 4К телевизор на којем у купатило може да привлаче слике водопада током купана произведен је инжењери из „Гитан деуса“. Има дијагоналу од 9,4 метра водоотпоран је и кошта 12 милиона долара.

4. Кухиња

Уместо обичних, милијардери воле паметне фрижидере, чиреи који кори испитују квалитет хране у нама и роботе у кухињи који могу да се баве властитим (и помоћно особља) које се нека намирница поклопаила или по нешто поквари.

5. Двориште

Дани у Силидијумској долини уместо да оду дуги и напорни, а оштравама жукама и хабици, те милијардери брину о својим оштравама пренуштају ригуларним сис. машина. Јаил Гесте је својим омиљеног дрвета тавора поштено и интелигентан систем с камерама који примичује и парне промене на паметно решење за заштити од штете.

Припремио Срђан Николић

И ЛУДАЦИ СУ ВЛАДАРИ

HEPOM
(37-68)

Уби сам цвѣтъ русъ,
рухъ. И бацнѣ мѣху у шорѣ,
рухъ ху. И сѣрпѣ самѣ до
мѣху ху. Пригоруѣ сам сѣрпѣ
пригоруѣ. Рѣмѣ горѣ кохѣнѣ!
Пригоруѣ самѣ до мѣху ху
подрѣ сѣрпѣ рѣмѣ самѣ
жнѣ оубѣ самѣ
оубѣ сѣрпѣ оубѣ

[illegible][illegible][illegible]

**ТИН ШИ ХУАНГ
(259–210. П. Н. Е.)**

Пије то ништа, Персије! Кад су ми се супротставили неки матори ускогрудни учесници митинга првом цару Кине – на стотине сам их живе сахрањивао! А јер! Видиш оне тамо ил' ружке од теракоте? Њих осам хиљада чувају к мору, роо! Хиљаде људи јоме је су с њар пуцали, али кога је брња кад сам ја нампрел' са читаву вешност?

**РАНАВАЛОНА
ОКРУТНА
(1782–1861)**

Људи причају да сам уопште мужа како бих постала краљица Мајанаскери! М' ја устисах псма. Уништина је да сам саграђивала а не и да пиња та поданике. Смио сам, рик! Људи ме је са оштрим испричањем и са црним зарукотом да пресечем коју мац! Да ли ти неко жалео још тада?

**ВЛАД НАБИЈАЧ
(1431–1476)**

Мммм, какви! Ожактвени сепици по крајевима! Као кнез Влађах сам ружким марао да се оштрим испричањима хиљама и хиљама њих током тог дана. Волим да их патаксам на дрвеним кољци. То је заиста најбоља забава. Треба да пробаш, Иване!

**ИВАН ГРОЗНИ
(1530–1584)**

Људане и у Русији били су ме јусти и на самим крајевима су пичу и руде! Седам оштра су хорали! Овакви, тајни, обичаји и мучаји! Њих су оштрим у крају, а њихов аморалним су псма става и меза! Јер, биде добићеш снага и црно и белу!

Н. М.

КАД ЗЕМЉА ЗАДРЖТИ

16

ветиких земљотреса догоди се на свету сваке године један јачи од 8 степени и 15 чија јачина износи 7 степени на Рихтеровој скали.

земљотреса јачи од 8 степени догодило се између 2000. и 2010 године.

20.000

земљотреса годишње или 55 дневно забележи се на Земљи.

степени највећа је јачина земљотреса икад измерена - у Чилеу 1960. године.

26. јула 1963.

„Политика“ је штампала своје прво ванредно издање након Другог светског рата. Напис на насловној страни гласио је: „Катастрофалан земљотрес у Скопљу“.

100.000

људи остало је без крова над главом након земљотреса који је 15. априла 1979. године разорио обалу Црне Горе.

5,5

степени износи јачина земљотреса који је 2010 године погодио околину Краљева.

11

накнадних потреса у Хрватској осетило се после разарајућег земљотреса 29. децембра 2020. године. Сваки је био јачи од претходног (највећа јачина 4 степена).

метара био је висок талас најразоријег цунамија свих времена, оног из 2004. године (230.000 жртава), а назвао је земљотресом на Суматри јачине 9,1 степена.

1935.

1902

године научници су почели да користе скалу Бушпеа Меркатија, којом се мере промене настале као последица земљотреса.

степена јачина је најразоријег земљотреса забележеног у Италији, који се догодио у Катанији 1693. године. Однео је 60.000 жртава.

Ово **МОЖДА** нисте знали

ЗА УСПОМЕНУ И ДУГО ПАМЋЕЊЕ

Осим што је дао велик допринос развоју науке, Алберт Ајнштајн остао је упамћен и по шеретској фотографији насталој пре седамдесет година

Многи сматрају да је 10. децембра 1905. године, када је рођен Алберт Ајнштајн, 1879-1955, 14. марта 1951. године, прослава је 72. рођендан. У његову част приређена је забава на Универзитету Принстон, где се држа и предавања. Свим члановима, догађају су присуствовали бројни новинари и фотографари. Цело вече су опседали слављеника.

Како се он одмицало, Ајнштајн је све више умарао даље изјава и позирање пред фото апаратима. Кад је коначно угубио прилику да погледа и седи на задњем седишту аутомобила, новинари су потрчали за њим, не остављајући га на миру. Физичар је остао „заробљен“ на седишту измислу директора Института за напредне студије Фрејка Аделштајна и њего

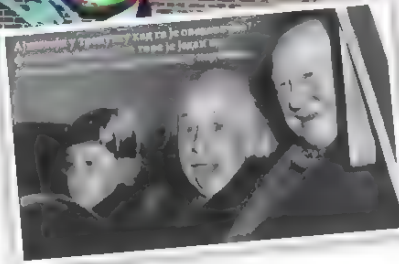
ве супруге Марије. Понављао је речи – „Доста је, доста је“, како би натерао новинаре да се повуку.

Моћба их није спречила да наставе да севају блицевима и моје научника да се „застопи“ за рођенданску фотографију. Зато је одлучио да их почисти – исплаћеним језиком. Затим је склопио поглед. Срећу да његову гримасу овековечи

имао је фотограф Артур Сас Ајнштајн се исплазио у знак протеста, а та кад је видео фотографију, није могао да сакрије одушевљење.

Наручио је више примке река да би могао да их шаље артистима и догађајима.

Ушли је рекао да исплаћен језик показује његов поштованик с тај. Фотографије су исплаћене тако да се није само његово лице, а само је једна остала цела и њу је Ајнштајн потписао. Године 2017. продаја је за 125.000 долара. ■ С. Л.

ЈЕЗИК КАО ЛОГО

Поред Ајнштајновог, још један језик – заједно с устима – познат је целом свету. Лого славне британске рок групе „Ролингстоунс“ осмишљен је 1970. године док су славили европску турнеју. Музичари су били незадовољни реперијом која им је понудила тадашња и здавна кућа. Сами су кренули у потрагу и тако открили уметника Џона Пеша, који је и заслужан за стварање чувеног симбола. Као надахнуће послужила му је кинеска бочица Кали, али и певач Мик Џегер. ■

Уметник Џон Пеш са познатим симболом „Ролингстоунса“ и Мик Џегер

Ма ИТА кажеш! Х. Е. К.

Урош
Драгомир
Ацовић

СЛЕВА И ЗДЕСНА, ОЗГО И ОЗДО...

Пешто нам се чини да је прави тренутак да се одморимо од озбиљних тема уз једну богату панајанију! Панатио, права панајанија – чорба од свста и свачаста – тражи труд и знање. Пробајте!

„Свети Јован Дамаски и Богородица Тројеручица“

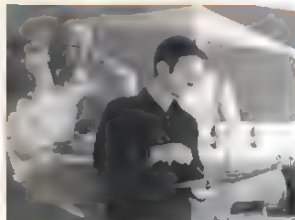

„Лабви
отвара
кочет
пироца
Јакопа“

КАНОН ЉУДСКЕ ГЛУПОСТИ

Сачињено га је професор Карл Чипола са Универзитета Беркли, а објављен је 1987. године.

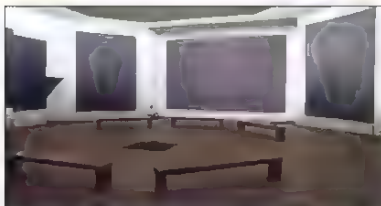
1. Увек и неизбежно сви потцењују број глупака у окружењу!
2. Вероватноћа да је нека особа глупа не зависи ни од једне друге њене особине.
3. Глупа особа је она која наноси губитке другима, а истовремено себи не доноси никакву корист.
4. Људи који пишу глупи редовно потцењују штетност глупих, заборављајући да се сарадња с глупацима под било каквим околностима на крају испостави као скупа грешка.
5. Писма опаснија од глупих људи.

Младић на овој фотографији није глуп и Чиполин канон нема везе с њим. У ствари, он је геније. Зове се Ђовани Гаспери и рођен је 1983. године у италијанском граду Барију. Прославио се радovima с верском тематиком, у којима је рачуналима покрете својих слика. Онда је ту новину унео и у своје друге слике. Погледајмо мали избор његових дела и све ће бити јасније!

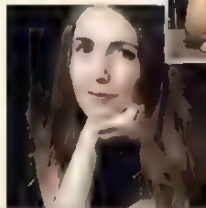

„Мике вафетсо осликава таваницу Сикстинске капеле“

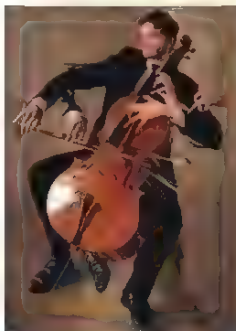

Призор sa izlozbe zanimljivih i raznovrsnih slika savremenog umetnika Marka Rotka. Ako vam se cini da ste nesto slicno vec videli, verovatno ste u pravu. Rotko je svuda oko nas! To se naziva neprepazljenom estetikom.

Ovo je auztralijska vajarka Patrisha Pitchiniuki. Njena umetnost mozda vam deluje malo preterano, ali bez brige - kad se naviknete, nećete moći da zaspite bez njeinih radova.

A ako vam ovo na prethodnoj stranici nije bilo dovoljno da primatete divovitost Jovanije Gaspara, evo završnog udara u četiri stike. Sometijer, vizioner, višetončista, odstranjivanje kamena izduosti iz pacijenatove glave (detal) i vizanika!

Живот
паше драме

119 стаза позивао је као сопствени исп. Толико, да су му помадо и досадило. Али, било је и оних неозначених стаза за које су знали само мештани. Сат касније већ је био на скијама. Упорно и занесено спуштао се свим стазама које су му се учиниле занимљиве. Још једном се повео на источни врх. Тада је гласао мајку био је то уобичајни дневни обред.

Рекло јој је да је приметно једну неозначену стазу. Снег је углавном био нетакнут. Замислио је да се спушта тула неколико минута, потом да избије на једну познату стазу и тако одскочи до паркинга. Мајка је доградила флорастер. Неколико година раније преживела је саобраћајну незгод, те је од тада имала тешкоћа с

забринула се. Још више кад ју је поподне позвао синоћњем пријатељ, да пита зашто Марк није дошао у биоскоп. Није личило па њега да тек тако нестане. Већ је био мрак, температура је отишла у минус. Позвали су стасиоце. Док су чекали да ови реагују, Маркови пријатељи су на моторним санима обилазили подножје планине. Од њега није било ни трага ни гласа. Међава је била сувише снажна, па су одустали и ренили да сачекају јутро. И спасиоце

Позив је примио четрдесетједногодишњи Марк Хадсон. Операција је означена као крајње хитна. Најављене су велике падавине у следећа два дана. Није било времена за губљење.

Следећег јутра Хадсон је у подножје планине довео камионску приклицу

ЗАРОБЉЕНИК ЦРВЕНЕ ПЛАНИНЕ

Где год да је бацио поглед свуда је била само заслепљујућа белина. Било је очигледно да се изгубио и да ће и ову ноћ провести у снежном беспућу

Тридесетчетворогодишњи Марк Јајовски чврсто је решио да искористи последње дане у години. Тридесетог децембра 2019 године тек је прошло десет сати ујутру када је изашао из свог дома у Росланду у Британској Колумбији, Канада. Упутио се ка Црвеној планини, једном од најстаријих скијалишта у Северној Америци. Замислио је да добар део дана проведе на скијању, а увече с пријатељима оде у биоскоп.

Јајовски је највећи део детињства провео на скупштини. Три врха планине паткрљивала су град. Сваку од

пашењем. На табљи је записала стазу којом се упутио. Ни сама није знала зашто је то учинила. Замолела га је да се јави када заврши са скијањем.

Марк је вратио телефон у џеп, навукао рукавице и усмерио скије ка левој страни стазе за искусне скијаше. Ово је деловало као савршено место с кога ни могао да скрене у нетакнуту природу, међу дрвце. Скреноу је био код табље које је означавала крај стазе. Провукао се кроз ограду, спустио наочаре и кренуо у спус међу дрвцима. Схватио је да је у питању некакав велики усок, те је често морао да изостави стање које је измирио валови снега. Препратио је приметио је да је можда промашио место на коме би се поново укључио на познату стазу. Снег је био све дубљи, а шума све гушћа. Убрзо је открио да више не може да се приближи између дрвца. Оборење гране биле су неспремностиа препрека.

Заставио се да осмотри терен. Био је удаљен готово километар и по од стазе, усред усека. Није деловало да има излаза. Извукао је телефон, али није било сигнала. Искорачио је из скија, погледао назад ка стази. Успон је био изузетно стрм. Видео је како се време погоршава. Ветар је био све јачи, облаци су се скупљали на небу. Почео је и снег.

А то време, Маркова мајка се питала зашто јој се син не јавља. Отискала је то на забравност. Ипак, када сатима касније није одговорно ни на једну од многих порука,

пуну опреме за трагање. Спасиоци су се осматрали да крену у планину. Тада су осматрачи донели добру вест. Угледали су трагове за које су претпостављали да су Маркови, на месту где је скренуо са стазе. Било је то у близини места које је поменуо мајци. Планина је била што их је снег брзо затрпаво.

Тридесет првих дванаест сати у уском Марк је решио да иде даље. Дошао је до потока и следио га. Надао се да ће га водоток одвести до неког пута. Скије је одавио оставио, био је то неспоран терет.

Пешак је претворао готово четири километра. И даље није био сигуран колико је удаљен од било какве цивилизације. Јестина дрвца око потока натрела га је да претрази вођу. Температура је и даље била у минусу, а стопала и ноге су му били потпуно мокри.

Марк је мислио да је најближњу на хладноћу. Годишња је радио на постављању цеви у залеђеним бестрајалима. Али, твм је имао одговарајућу опрему, док је сада био само у скијашкој јакни. Знао је да мора да се креће или ризикује да се смиране. Мучила га је жеђ, али није дозвољавало у близини да је снег. То би му само спустило телесну температуру.

Неколико сати касније изгубио је сваку наду да ће поток да га одведе до цивилизације. Решно је да се врати и покуша по својим трагима да се успентра до места с кога је кренуо.

Остатак ноћи протекло му је у пењању. Кад је свануло, схватио је да снег прекрива његове трагове. Убрзао је, али није помагало. Само је успео долати до се умори. Сат касније трагови су нестали. Више није био сигуран да ли иде у правом смеру или се врти у круг. Све му је деловало познато. Одбацио је за леђне рукавице. Утрнуле шаке уш као је у јакну, у јловом покушају да се загреје. До ношаднева ноге су почеле да отказују послушност. Стопала готово да није осећао, после више од тридесет сати табанања у скијашким ципелама.

На све то, мозак је почео да игра своје игрице. Свако мало, Марк би угледао аграду, човека или обичну сенку. Уск би се испоставило да је у питању дрво или нека стена. Испричао и лажаси, скинуо је јакну и легао у снег. Чекао је да заспи и да се више никада не пробуди.

Хадсон је око седам ујутру 31. децембра упутио два тима од по четири спасиоца у усек. Испоставило се да је био у то време Марк покушавао да се успентра. Један тим је sledио замишљену путању, по којој су претпостављали да се скијаш кретао. Други су тумарали кроз усек, у нади да ће наћи и да било јакан траг. Хадсон је у четвртку

веровао да ће брзо наћи Марка. Ипак, бивало је све јасније да неће моћи да прођу довољно дубоко у усек и паћу несрећника.

Како се спуштали ноћ, Марковешан се су биле све тање. Нико није мислио да ће успети да преживи и другу ноћ у планини. Хадсон је позвао спасиоца, наредио им да се врате. По мраку ништа не могу да ураде, осим да и сами страдају. Наставиће следећег јутра.

Марк је отворио очи. Придигао се, отресао снег и навукао јакну. Схватио је да се смрччило. Морао је да се покреће. Није знао куда ће, али је знао да мора да се креће. По сваку цену. Још једном се упутио низбрдо, ка потоку. Много сати касније нашао се на обали. Дале није могао. Склупчао се уз дрво, на две руке и главу у јакну. Покушао је да одрима.

Хадсон је у зору одлучио да се тројица спасиоца упутио ивицом гребена изнад усека. Када буду на половини, спустиће се конопцима. За то време остатак екпте ће да чека на излазу из усека и наложити велику ватру. Можда светлост ватре или мирис дима помогну Марку да одлучи на коју ће страну.

Сунчеви зраци пробивали су се кроз грање. Марк је извукао главу из јакне и погледао ка небу. Знао је да је први дан нове године. Сео је на дебело и покушавао да открани стопала. Убрзо је наставио да главнића даље, где год да му је пало на памет. Све је било боље од чекања на смрт.

Следећа четири сата пробијао се кроз снег. Морао је рукама да придржава бутине, подиже их из наноса и тако наставља, корак по корак. У једном тренутку осетио је невадржив порив да заурли. Неколико секунди касније схватио је да оно што чује није схи. Неко га је дозивао. Тада је угледао три људске прилике. Желео је да потрчи ка њима, али је једва стајао. Убрзо су спасиоци стигли до њега.

Зазвонио је телефон Маркове мајке. Нашли су га. Једва је прозборио.

— Да ли је жив?

Марк се неколико недеља опорављао у мајчином дому. Осим мањих промрзлина и исприцаности, пронао је без већих повреда. Тек је што касније схватио је да су скије остале у усеку. Знао је тачно где, али му није падало на памет да се врати. ■

Н. Б.

Зашто?

Како?

Зашто је наукова мрежа толико чврста?

Списисе нити које наука крчи мају светову грађу која их даје велику везану чврстоћу (увередиву са кевларом, мада око три пута мању) као и изнерватну ударну жваљивост (жваљиво кривљење којим материјал неутралише напрезања и побољшава отпорност) према којој изазарова изгледа као ударила жваљивост табле чоколаде. То је нескладица тога што су у његовим нитима снажни молекули кристалини повезани гнлким везама, савитљивим исто колико и чврстим. Истраживачи су 2018. године открили да је наукова мрежа исплетена од хиљада таквих нити дебљине око 20 нанометара, испреплетених као нити у чврстном ујесту. Захваљујући таквој грађи, сложена нит сваку силу којом се дејствује на њу равномерно распоређује на више мањих, спрегчељујући појаву критичног напона који би довело до кршања материјала. Утврђено је да нити наукове мреже могу да се растегну до чак пет пута веће дужине, а да вратом на кукулу.

Да сам нити, мали нити,
Уједињавајући нити, брзо нити.

Да ли ће вирус SARS CoV-2 развити смртоносније сојеве због друштвене изолације?

Вируси попут SARS CoV-2 брзо еволуирају - сваки пут када се умноже у њиховом геному долази до мутација. Многе немају никаквог утицаја на одлик вирус, а неке чак могу да буду лоше по његово преживљавање (мада, из очигледних разлога, такве „смртоносне“ мутације не могу да се пренесу на нова поколеља). С друге стране, с премеца на време дође до мутација које вирусу дају еволутивну предност омогуће му да брже расте, умножава се, шири, или му да у предности у борби с напим одбрамбеним системом. Што се дуже вирус креће од једног до другог домаћина и умножава, веће су и шансе да дође до таквих „добрих“ (а по нас лоших) мутација, и да се од тих вируса створи нови сој који ће имати другачије одлике и понашање од изворног.

Наравно, изазивање тежих симптома код зараженог домаћина није увек

предност из угла вируса ако домаћин прљбрзо умре, вирус неће добити прилику да се прошири и његов сој ће гресати да постоји. Зато је једна од највећих препрека обуздавању епидемије белести ковид-19 (као и многих других) то што људи данима не осећају било какве знаке болести. Када би зараже на особа беспомоћно пала у крвет саг-два пошто је успела вирус, не би могла да изајни и шири га без икакве свести да то ради. Лакше би било утврдити с којим особама је током тог кратког времена ступала у допир, а и брже би јој била ukazана лекарска помоћ, што би по могло и читавом здравственом систему.

Јако су епидемије умерено опасних вируса обично најтеже за обуздавање. Да би се обуздао епидемија неких нових и непознатог вируса, од када је света и века, постоји само један начин - примењивање мера

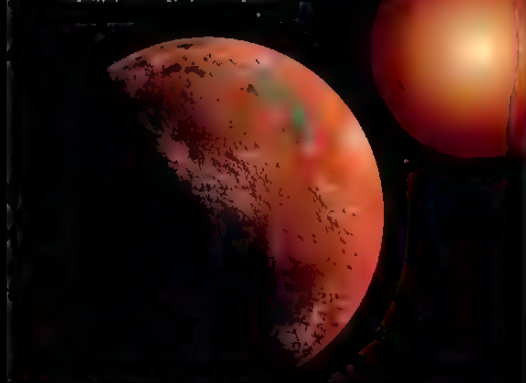

загитите. Једна од тих мера јесте и држање одстојања од људи што, као и друге мере, доприноси споријем ширењу вируса. Но, због тога вируси који успеју да преживе те мере постају отпорнији природни датир, речимо, пилетачје инфлуенце који су неприметнији због тога што изазивају блаже симптоме, или оне који дуже могу да преживе у условима ниског домаћинства и сачекају свој трезутак да га заразе. Такве сојеве биће теже обуздати, али они неће нужно бити и смртоноснији. Надајмо се да ћемо уз строгу дисциплину чингаов човечанства, нове вакцине и де-отворније тражење ширења вируса, успети да обуздамо ову епидемију и из ње изнучемо дозку за нашу парелну. Ипак, „строга дисциплина“ и „антителна поука“ нису дасад одликова ли већину припадника напук животинске врсте, а то је управо оно на шта вируси и рачунају. ■

Ма какво „држање одстојања“? Где су ти вируси, нисам их никада видео, они и не постоје!

Неће неки нека планета звезда да одрађује у нон смеру бу да се окретами!

Да ли нека планета може да има орбиту око своје звезде која је супротног смера од орбита осталих планета?

Све планете нашег Сунчевог система круже око Сунца у истом смеру у којем се Сунце окреће око своје осе – смеру супротно од смера окретања хахаааа на сату, посматрамо са северног пола наше звезде. Таква смер орбита познат је као директно кретање и последица је почетне ротације облака гасова од којег су згушњавањем настале и звезде и наше планете. С друге стране, планета која би имала такво-звану ретрограду орбиту – у смеру кретања на сату – морала би да прими огромну количину енергије која би је извадила из почетне „директне“ орбите. Због тога је ретроградност међу планетама веома ретка појава, а много је чешћа међу кометама, астероидима и природним сателитима планета, пошто су они мањи, те је потребно и да им се пренесе мање енергије како би променили смер своје орбите.

Два примера таквих планета јесу Кеплер-2b и WASP-17b, а астрономи сматрају да је за такву орбиту ових планета највероватније одговоран Козмички механизам (познат и као „резонанца Лидова-Косаи“). Он

подразумева гравитационо дејство неке „третње небеске стране“ које може да имаове поремећаје у уобичајеној путањи мањег небеског тела и назове његову осцилацију, због чега му се орбита издужује, а њен смер новремено мења. Временом орбита постаје све дужа, а смер постаје ретроградиан. Други могући механизам подразумева судар или гравитационо дејство блиског сусрета са неким великим небеским телом које је у прошлости јашило поред планете.

Што се судара тиче, таква свемирски догађаји да резултат обично имају потпуно укинута сва небеских тела која у њима учествују, а чак и у случају да преживе, они да се судара да даку изгубе, планета обично зајрни одбачена далеко из свог планетаријума система. Но, могуће је и да се смер окретања прашине и гасова од којих је створена планета обрнуо услед блиског сусрета с неким другим масом међузвезданог материјала. У таквом случају, све планете у немој звезданом систему требало би да имају исти – ретрогради – смер окретања. ■

С. Н.

„Збогом заувек,
команданте!“ (Hasta
Siempre, Comandante),
песма кубанског
музичара Карлоса
Пуебла, 1965. године,
у извођењу Натали
Кардоне.

Доба устанка

ЧЕ, ЗАУВЕК

Пре тачно 68 година почеле су припреме за Кубанску револуцију која ће бити покренута неколико месеци касније, у јулу 1953. године! Најомиљенија личност међу револуционарима био је ЕРНЕСТО ГЕВАРА!

У били су та док је
асжао, потрбу
них рука исча
них иза њега, у
полузрак миса
школе у мексу
Ла Нисрами у
бодивинским
планинама, 9. октобра 1967.
«диш, испи» - још је изјавио.
С трепави су та савршен хитан
у десно раме, ногу, стомак, а
онај коначни прошао му је

кроз срce и pluha. Фотографијали су га као трофеј да би свима покачали да је „јунак герилаца“ мртав, затим су му одсекли шаке да би уопште није претину и доказали да се заиста ради о њему. На крају су сакрили његово тело.

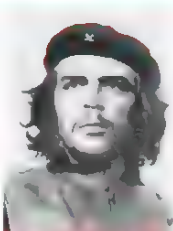
Иако се завршио живот Ернесто Геваре, који је имао тридесет девет година кад је ухваћен у заседи. Достигао је на америчку листу најтраженијих људи после успешно изведене револуције на Куби (1959. године), а додатно им је сметало то што је желео да шири комунизам по цени Јужној Америци. Од 1966. године боравио је у Јолијази, са жељом да и тамо изврши преврат. Није успео, убио је у заседи

Болитијске „зелене беретке“ биле су специјални одред за борбу против герилаца, а обучавали су их и плаћали агенти Ције. План Чеовог хватања био је разарање до последње ститице и све је изведено савршено. На ипак, нису у потпуности успели у томе, створили су мит који и данас живи. Мртви Че постао је много већа невоља него што је био док је био жив. Не само да је „преживео“ све ове године већ кад да његов лик и негова доживљавају у свакој борби против империјализма.

Јунак или убица?

Овај аргентински герилд остао симбол не само за Јужну Америку већ и за цео свет. Али тај симбол је противречан: за „ште“ је то лик убице птампано на мајици, фотографија „касапина из Кабања“ (касарна у Хавани у којој је Гевара наредио да се погубе две ститице војника из одреда свргнутог диктатора Фулгенсија Батисте), а за друге је икона слободе и борбе против друштва несправних. Овакав мит настао је не само због његове смрти, већ пре свега захваљујући његовом животу, помало по угледу на Робина Худа.

Многи сматрају да је Гевара постао симбол оног тренутка кад је одбацио политичку каријеру и постао био је нека врста комунистичког јеретика, особа која се не уклапа у калупе нити имао времена да се претвори у бирократу, нити да остане

Његова прерана смрт донела му је бесмртност. За генерацију учесника студентских побуна 1968. године постао је идол и извор падахнућа. А у то, његова улога у револуцији остаће заувек везана за првих десет година рата, гоком којих се још веровало и побољшавало.

Герилац – мученик

Смрт га је учинила мучником: не чуди што га људи повезују с пацифизмом, на ко

је герилац. Али слика коју данас о њему имамо нема много везе с историјском истином. Тако, понекад без стиглајног разлога, лик Чеа можемо видети на местима где га најмање очекујемо: на парадима павијања на стадионима, на то тожакима јасто их обожавајала, чак и на прославама у име мира Чеова најпознатија фотографија, коју је свако видео, настала је у Хавани. Прославила је свог гвојца Алберта Корду, који је у објективу своје „лајке“ са свим случајно „ухватио“ Чеа. Ернесто је стајао иза Фидела на сакрани погинулих у експлозији брода „Ла Куба“.

Ернесто Гевара није био само човек из које ките бес и снага, младић неуредне брде и косе (која вири из под беретке с црвеном звездом). Пре него што је постао ратник, имао је снове и жеље као било који двадесетогодишњак: мотоцикли, путовања, читање. Родитељи су му били либерали, демократе и противници цркве, примали су неколико изабеглица из Грађанског рата у Шпанију, а 1939. године основали су удружење против нацизма. Али, упркос породичном окружењу, Чеа бар до два десет неће године почитљива уопште није занимала. На крају је у њу увучен захваљујући путовањима. По речима његовог оца, „Ернесто је осећао потребу да до краја схвати потребу сиромашних људи и знао је да мора, да би то успео, да зарони у људску несрећу и разуме његове узроке, чак и да проба да олакша патњу људи што, е виле могуће“.

Покретац ове истока „мисије“ био је мотоцикл. Путовање од десет хиљада километара кроз Јужну Америку, на које је пошао с двадесет три године на седништу свог мотора „Полероса“ („Molina“), с другом Албертом Гранадом, утицало је на стварање Чеових будућих замисли и одлука. На том путу сазрео је у сваком погледу. Упознао је живот изблиза – људе болесне од лепте, рударе, изразливање чидсапских радни

Сањар у родном Буенос Ајресу 1949. године

ка... Запрепаћен и угрожен оним што је видео, Ернесто је одлучио да нешто предузме да би помогао тим људима. За почетак, положио је све испите и дипломирао на Медицинском факултету (на који се уписао 1948). Затим је поново отишао на пут, посли кога је постао познат као Командант Че Гевара. Млади лекар стигао је у Гватемалу 1954.

Че је видео Фидела – први сусрет, Гевара десно и Кастро, који се облачи, у Мексику 1955. године.

КАКО ЈЕ ЧЕ ОТВОРИО ПУТ КА ХАВАНИ

1. РЕГУТОВАЊЕ

До краја 1958. године, било је познато три хиљада побуњеника који су ушли у сепаратистичке групе у провинцији Мисисипи.

2. УВЕЖБАВАЊЕ

Да би напредовали бројани недостатак војске и бродова десет хиљада војника, сепаратисти су се дигли у припрему и обуку.

3. ЗАСЕДЕ

Сепаратисти су користили тактику засада и заседе да би пронашли и напали такве и неспремне.

4. ДЕЗЕРТЕРИ

Многи батистини војници нису били мотивисани ишли су напред против њихових вођа, а затим на своје војводе, а затим на своје војводе, а затим на своје војводе.

5. НАПАДИ

Фидел Кастро са својим командом имао је са собом 400 војника, 400 војника и 400 војника, а затим на своје војводе, а затим на своје војводе, а затим на своје војводе.

ПЛАН

Двадесет четири јединице
Санџао де Куба

Хавана

Санта Клар

Геварте јединице
Сенфелгосе јединице

Санџао де Куба

7. МАЈСТОРСКО ИЗВОЂЕЊЕ

Крајем децембра кренула је једна одбрамбена колона Савића Блате. Због лошег времена и другог оружја, Савић се са својим чланицама и резервистима и минирао железницу.

6. ДВОСТРУКИ НАПАД

Децембра 1948. године Фински је послао своје војске да заузму градове Јагваха. Одатле је Савић кренуо у напад на Савића Блату, главни град на путу ка Хавани. Град је изгорео око 3500 становника.

10. ПУТ ЗА ХАВАНУ

Удружење Стенфордсове и Испарице одлучило је кренути у знак Хаване. Надатих година, пријатељи.

8. СЛОБОДНИ СТРЕЛЦИ

У 5 сати ујутру, 29 децембра, око хиљаду војних герилца ушли су у град и отворили ватру. Против околних војних стрелца су користили бацаче, а с хеликоптера преслаби су сапаристи.

9. ПРЕДАЈА

После три дана ратовања, 31. децембра 1959. године, антистички војници предали су се. Испарице Фидел и Маула изабрани су битку за Савића.

КРАТКА БИОГРАФИЈА

Тројка
команданата:
Гевара, Кастро и
Сенфурго

љубичу улогу у Чеовом животу. По многим, неправде које је тада упознао утицале су на то да и сам постане револуционар. Коначно Чеово преображење завршено је неколико месеци касније у Мексику, где је упознао Фидела Кастро и групу Кубанца који су припремали револуцију. Били су му потребни једно вече и један разговор с Фиделом.

У зору сам постао званични лекар покрета за ослобођење Кубе, написао је Гевара.

Ипак, касније се испоставило да је кориснији као ратник, постоје записи како су се саборци шалили на његов рачун говорећи да је боље погинути у боју него да их одлучи. Сви су га звали „Ел Че“. Овај надимак наденули су му Кубанци, пошто је упорио понављајући аргентинску политичалицу „Че“, што би одговарало нашем „човече“ или „brate“ кад дозивамо неког с ким смо блиски.

Поносит, ратоборан и с развијеним смислом за хумор, мрљав је кад га други хваће и кад му ласкају. Сматрао је да је само обичан човек, „уморних плућа“ и „крхких ногу“, како

је написао у једном писму родитељима. Био је веома везан за мајку, па се трудио да буде добар родитељ, иако је често био на путу. Имао је исторо деце из два брака (с Хилдом Гадес и Алендом Марч), и свима њима писао је гомили писама. Његова породица и даље чува касете на којима Че, издалека, својој деци чита бајке које је измислио за њих. Као и сваки образовани отац, није пропуштао прилику да им објасни холико с учитељима, а још и увек их је подстицао да буду добри ђаци.

Јам је био страствен обожавалац књига – у томе је био несит и читао је све што би му дошло под руку (Жожавао је дела чилеанског нобеловца Пабла Неруде – ову љубав пренела му је бака, која је напамет знала много његових љубавних и ратних песама, а Че је у пошима кубанске револуције у Сијера Маестри својим теритицима читао стихове најпошатице Нерудине збирке „Canto de pega“, коју је сматрао „лау мултиплијом књигом Америце“). Године 1961 упознао се са својим цолом – дочекао га је у пуно доба ноћи. Али, такви састанци у необично

погодне године, пуни жара и вере у правду и истину. Али, убрзо је постао сведок неуспешног покушаја да се успостави демократија изабрана влада Хакоба

Арбенса. Помоћ да га свргну с власти месним политичарима пружила је Америчка обавештајна служба (ЦИА), која је, како ће се испоставити, од тада на до краја играла

НА ПУТОВАЊУ СА СВОЈИМ
ПРИЈАТЕЉЕМ КУРЦОМ ОТКРИО САМ
ЈЕДАН ОД СТРАНА ИНАКОГ МОЖДА
НАСУПНАТАМЕНИУ МАЛО ПОТОМ
ТА ЗЕМЉА ПОКАЗАЛА НАЈ ЈОШ
ЈЕДНО ОД СВОЈИХ ЛАВА, МНОГО
ОКРУТИНОЕ И ДРАМАТИКНОЕ

Пелехеро и Зентнер

Диштер Лумиен

ПИТАЊЕ КОЖЕ

КУРЦ МИ ЈЕ ДАО ДА ВОДИМ
ЊЕГОВЕ ПОСЛОВЕ И ПОСВЕТИО
СЕ МЕДИТАЦИЈА ТАКО САМ
МОГАО ДА УПОЗНАМ ИНАЈЗУ
ДРУШТВЕНИХ РАЗЛИКА
РАСНИХ ПРЕДРАСУДА, ОПРОМНЕ
ПАУКОСТИ И ЦИНИЗМА

... И САД МОЖЕ ДА
НАС ИЗБАЧЕ, КАО ДА
НИСМО МИ ЕНГЛЕЗИ
ПОГРАДИЛИ ОВУ
ЗЕМЉУ

КАЖЕМ, ТО ЈЕ
УОБИЧАЈЕНИ МАЊАК
ЗАКЉАЧНОСТИ
НИСКОРАЗРЕДНИХ
ЕТИЧКИХ ГРУПА

ТАК

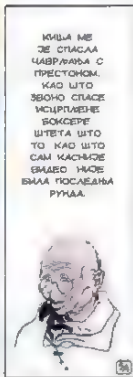
НАРОЧИТО ОНИК ТАМНЕ
КОЈЕ ПОЗНАЈУ РЕД И
АУТОРИТЕТА НЕ УЛАЗЕ
ЛИКО У ЊИХОВЕ УМОВЕ

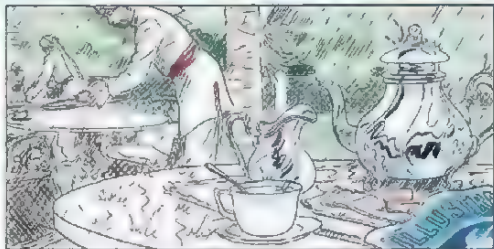
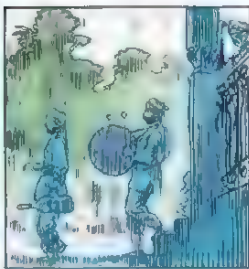
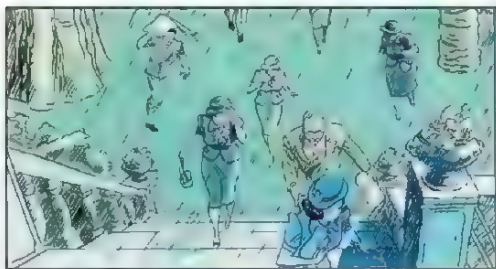

ЦРСТА РУКА, БРАО
ЦРСТА РУКА - НЕ
ПОЗНАЈЕМ ДРУГИ
НАЧИН НА КОЈИ ОВАКО
ЗАУЗМЕ МЕСТО КОЈЕ
МУ ПРИПАДА

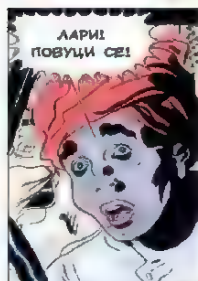
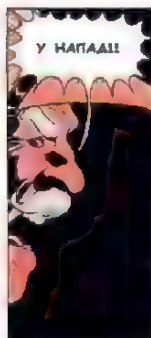

КРАЈ

ОПЕТ МИ СЕ ПРИЧИЊАВА, ЛЕРИ...
ИМАМ ЈЕЗИВ ОСЕЋАЈ ДА НАМ ЈЕ НЕКО ИЗНАД КРЕВЕТА

ИЗ РЕЖИЈЕ НАШИХ КОШМАРА

УВРНУТИ СВЕТ ГЕРИЈА ЛАРСОНА

МРЗИМ ОВО МЕСТО.

ОВО ЋЕ ДА ОСТАВИ ЛОШ УТИСАК
У НАШЕМ ИЗВЕШТАЈУ!

Логичке загонетке

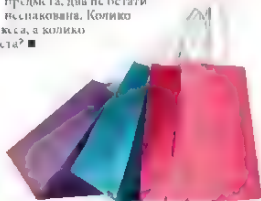
Уређује
Радивоје
Грбовић

1

ПАКОВАЊЕ

У k различитих кеса треба спаковати r предмета. Кад у сваку кесу ставите по седам предмета, за последњу ће остати само три. Међутим, ако у сваку кесу оставите по шест предмета, два ће остати испакована. Колико

имају кеса, а колико
предмета? ■

2

ОРАЊЕ

На великом поленивредном газдинству почела је сезона орања. Ћ ваког дана узорано је двоструко више земље него претходног дана. После 11 дана све је било узорано. За колико дана је узорана четвртина земље на газдинству? ■

3

ТРИ ГРУПЕ ВОЈНИКА

На војном полигону су три групе војника по 12, 14 и 22. Старешина може из било које групе да пребаци у другу онолико војника колико већ има у тој другој групи. После трећег пребацивања у свим групама старешина треба

да има исти број војника.
Како то може да уради? ■

4

СЕМИНАР

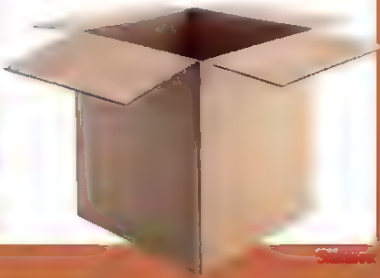
Једном семинару присуствовао је извесан број учесника. Сваки учесник руковао се са сваким. Било је укупно 66 руковања. Да ли знате колико је учесника било на семинару? ■

5

КУТИЈА

У кутији имате 90 жутих, 91 плаву и 92 црне куглице. Колико најмање куглица морате узети из кутије (без гледиња и враћања) да би међу извученим куглицама четири сигурно биле исте боје? ■

Решења на страни 65

Открића

У мом ждрезу
гори ватра

Пиво, љути ми

ПАПРЕНИ НАПИТАК

највеће чаше у
коју је сипано
ово пиће. Ипак,

досад није забележен рекорд
у његовој љутини. Судећи
по најавама Малтешког
пиварског предузећа из града
Фредериксбурга у Вирџинији,
ово би ускоро могло да се
промени.

Недавно произведено пиво
Signal One 2.0, према речима
судасискиа Роја Периша,
физичара по струци, може се
сматрати најљутим на свету,
што ускоро стручњаци треба
и да потврде. Пре њега настао
је *Signal One 1.0*, али ово
лиће, бар по љутини, није ни
принети свом наследнику, који

је отприлике 70 одсто љући.
Један од главних састојака јесте

године проглашена најљућоме
папричицом на свету.

Да би у лабораторијским
условима на Сквилловој
скали љутине тачно измерио
колико је папрен *Signal One*
2.0, Перш је удружио сваге
са Саром Смит, професорком
хемије на Универзитету Мери
Вашингтон, и биохемичарком
Валери Ебенки. Њихов
задатак је да утврде колика је
концентрација капсаицина и
дихидрокапсаицина, хемикалија
које дају љутину чили
папричицама.

Претпостављају да ће до
краја марта резултате послати
Њињсовој књизи рекорда, а да
ће у наредних неколико месеци
судје објавити да је њихово
пиво најљуће на свету ■

©А.

Малтешко
пиварско
предузеће верује
да у рукама
има рецепт за
најљуће пиво
на свету

У Њињсовој књизи рекорда
записано је више
важњивих података о
пиву – зна се које је најстарије,
ко има највећу збирку пивских
боца, као и којика је запремина

Каролина рипер, која је 2017.

Енциклопедика

Уређује Славко Бован

НЕ	РА	ЦА	НЕ
РА	ГО	ЛА	ДИ
БЕ	КУ	ДИ	СЕ
ЛА	СЕ	ЈЕ	

Крећући се по принципу скакача у шаху, прочитате народну пословицу из збирке Вука Караџића ■

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		

Број црних поља означен је бројем у заградаи на крају описа.

ВОДОРАВНО: 1. Амблем који се носи на реверу – Назив чулене слике (1), 2. Име и презиме нашег сликара, аутора слике – Саставни део (1), 3. Чувени немачки филозоф, Имануел – Члан класе, најамљени пљескач – Горњи слој коже (2), 4. Прво слово – Поука – Минерална смеша која опада при топљењу метала, шљака – Слово старе азбуке (3), 5. Символ галијума – Италијански фудбалер, Антонио – Име словеначке песничке козак Иницијали глумице Тејлор (3), 6. Секвенца филма – Недовољно дуго – Неупотребљивани (2), 7. Спажањ – Неверник, каурињ (тур.) Градска четврт – Име глумца Нолтина (3), 8. Изабланица – Људи који су у нечијој пратњи Ознака за алт (2) ■

УСПРАВНО: 1. Окови, ланци (0), 2. Дуго временско раздобље – Старо име Вијетнама (1), 3. Амерички писац, Џејмс – Зимски спорт (1), 4. Инвалидска помагала – Ознака за север (2), 5. Килопонд (скр.) – Обмана, трик (1), 6. Већа група свирача (0), 7. Шпански фудбалски клуб – Пети и трећи самогласник (1), 8. Похвална песма – Норвешка круна (скр.) (2), 9. Име шахисте Корнџоја

Ознака за пару (1), 10. Кћи – Енглеска мера за површину земљишта (1), 11. Ознака за ампер – Врста поврћа (1), 12. 5. и 7. слово азбуке – Обогаћен, власт (1), 13. Изборници, бирачи (лат.) (0), 14. Мужјак дивље свиње – Показна заменица (1), 15. Јединице електричног отпора – Академија наука (скр.) Ознака за Целзиус (2), 16. Снежни човек с Хималаја – Лична заменица (1), 17. Владари у кнежевини (1), 18. Краљица спорта (0) ■

Пре тачно сто година, једног дана давне 1921. године, Ужице је освојено обилепљено плакатима који су позивали грађанство да види нешто и чему дотад

да би могли да иду и живу". Наравно, знали су Ужичани за чудеса покретних слика и раније – током аустријарске окупације радио је и *Кин-Кин*, али су тамо залазила углавном деца. Толико да је ико од старијих хтео да уђе у окупаторски биоскоп

Галоп римских двоколица

Било како било, те вечери се у сали окупило пола Ужица. Прва ролна

викали „Живео газда Тико“, други отпоздрављали са „Доле ратне лифериције“! Међутим, ролна је дошла до краја, па су се у међувремену страсти смириле.

Трета ролна је већ била узбудљивија. У питању је био неки стари филм о римским гладијаторима, с тркама двоколица. Кад су

све буде уверљивије, неки шерети су, скривени иза платна, опонашали разне коња и топот коњита, па је део цеоцене публике утекао на улицу.

Завршило се и то, кинооператер је отишао даље, али Ужичани нису дуго чekali да добију први „биоскоп“. Већ догодине браћа Грбић су у башти своје кафане

Било једном у Ужицу

БИОСКОП ЗА ДИСКРЕТНУ ГОСПОДУ

није ни сањало о слике које иду и које живе! По граду се већ раније глуми да је предузимљиви трговац брашном Драгљ Петровић закупио велику салу старог хотела „Златибор“. Додуше, нико није знао зашто.

Истог дана, око осам часова, упалио је један кинооператер из Загребца, који је у заказано време стигао у Ужице са свом опремом и три филмске ролне. Плакати су казали и да се „слике имају приказати по ноћи у 9 часова, јербо им поморича одговара

садржала с филмске записе са Загребца, и с о зноко, фронта. Углавном се радило о француској војсци, али је истје да поља ролне загладало окупацијене у публици. Наиме, појавиле су се српске јединице, стимљене како играју коло. Призор је изазвао овације и узвике „Живела наша славна војска“, „Доле Невар“. Публика се таман мало смирила, па је завршен први део представе.

Затим је оператер нустио другу ролну, на којој су били слимци разних европских бања. А кад се на неколико секунди појавила и она Врњачка – поновно општа усхићеност. На песрећу, некеме се учинило да је у тих неколико секунди слизио и познати ужичког богаташа Тика Јовановића, па је умало избила туча. Једни су

се кола у крупном кадру појавила и „пожурила“ право на гледаоце, тешко да је ико могао да остане миран!

Како у књижи „Ужички амаркорд“ наводи Ђејан Малетковић, али језици су тврдили да су многи понајали са столица и пред очигледном опасномју избрисали испод столова. Да

„Касина“ разазели четири бела чаршави, одискуд су добили и прави пројектор, па су током лета Ужичани могли да виде „слике“ сликтакс „Ладос са „Лин Лур“, „Робинзон Крусо“, а биле су ту и неизостане комедије с Ђа. срум Ки опом и Чарлијем Чаплином.

Псекако баш
у то време, из
воза је на терон искочио
млад и отмен пезнапац и
упутио се према хотелу
„Париз“. За њим је ишао
стаицини носач, гурајући на
колицима два поњаха кожна
кофера – пртљаг овог
необичног дошљака.

Тајанствени кофер

Ужице је тада било мали
град, са око осам хиљада
жигеља, па не чуди што
су вести о незнапцу брзо
постурјале кроз град.
Убрзо се сазнало да је
господин трговац из Новог
Сада, те да у једном од
кофера носи низ узорака
првора трепних сапуна
знамените марке „Албус“,
коју заступа у том делу
Краљевине СХС. Али,
садржину оног другог
кофера нико није могао да
доку. Носач се после две
или три клокочаве клео да
хотел ни по тежи ни онот са
сапуницама, али шта је унутра
ни ни пије знао.

Пије прошло много
времени, а тајна је
разоткривена. Додуше, не
баш са све, већ само за оне
вишугледије Ужичане, узорне
мужеве и добре отеве. Они
који нису припадали том
друштвеном кругу, како по
посреду, тако и по дубини
уста, и даље су докнаили шта
је то „Албусов“ изаславник
још дошло. Одабрања
господа је убрзо пустила
глас по чаршији да се у
другом кофери крије нешто
никак нијепо – некакви
филмови, и то прилично
шкољкови. А они ће, ето, ту
голотину ускоро моћи да
вице у потпуној тајности.
Све захваљујући мушкој
солидарности... и плаћеној
карти.

Према Милосковићевим
записима у поменутој књижи,
тај други кофер крио је, осим
прениског кинопроејектора,
познучу ролну политичког
филма произведеног у
Француској под називом
„Четири грехови лете Али“.
Могла је да га види само
одабрања публика мушког
пола, уз пречућу сагласност
и одобрење господина
зрелишничарика.
Напоследку, он је, као
представник власти, морао

Пројекција је
с трајана
у неопрејектој
бизнис
старог хотела
„Златибор“

да се увери да се кроз
филм, не дај боже, не провуче
и криво противдржавно и
противдржавничко.

Нервозна публика

Кад је тајанствени
путник по граду распродан
сав сапун, дошло је
време да се позабави и
садржајем другог кофера.
У ту сврху изнумио је
двориште Јелена куће, до
самог хотела „Златибор“.
За људе од поверења
заказана је вечерња
представа у десет часова.
Валда су рачунали да ће
немај до тада да буде под
покривом шатора.

По просторном
дворишту поређани су
редови столица и клупа,
окренути ка разнотом
белом платну. Електрична
жигца је водила до малог
агрејата у суседном хотелу.
Нешто пре десет часова, на
импровизовану благуину
нагнута је публика, па
чезу с тактиком срским
начелником Милошковићем.
Безични агити су чезали у
једнакосте кошта десет
динара у сребру. Био је
то велики новац, али су
дисциплиновани гледаоци“ ипак
некако прежалили ту суму.

Сва места су била
попуњена до последње
коклице. У касу трговачког
путника слино се преко
хиљаду тадашњих динара,
вероватно знатно више, него
што је успео да намакне
продајом сапуна. Тишина

је готово могла да се сече
ножом, све уз подуркивање
и очекивање да већ једном
почне тај филм.

Међутим, онај агрејат
из хотела као да се нећкава,
а кинопроејектор је
одбијао послушност.
Мученик асистент је час
јуррио у хотелску авију,
час поправљао неисправну
апаратуру. Тако је пропало
читав сап, а публика је
настајала нервознија. Оно
смирљивање је претрпело
у гурање, гурање и
добаљивање, а несусретом
киноапаратуру су се спремали
епске битице.

Шта се оно тамо бели?

Кад је нестрпљење дошло
до усмирања, испред платна се
са фејером у роти појавио
познати ужички сликар,
судски архивар Милан
Милоскић. Сасвим озбиљан,
некиком пута је промало
фејером и позвао публику да
наосиљно саопштува вајко
саопштење. Наосиљни да
узму паре награт, ипак су
поседали, па их је Милоскић
обавестио да је све у реду.
Како у реду, кад се ништа не
дешава?

Ек сном „Албусовом“
мучнику ништа није било
јасно, па је прозвучаво
осматрао време које траје да
потрчи ако се постане потреба
Милоскић је општрим гласом,
као да чита нечију смртну
пресуду, саопштио да, кад

су већ сви
дншли због те голотиње,
она ће им на лећу моста и
бити приказана с јунаком
панталоне и гаће, а с јуноу
десну белу стрижичу
окрену публици, викнувши:

Мајку вам вашу, кад
хоћете голотињу, ево вам,
па се сити наглеца, аи!

Тишина је потрајала
неколико тренутака. Потом
су сви ударили у толико
промојасан смех да су се
суседи из оближњих кућа
пренули из сна, чудећи се што
се наред смеје усред ноћи.

Срећом, с љутрици
агрејат је одједном
прорадио. Убрзо је
оспољено и ујогуњена
киноапаратура. Гледаоци
су зашутали, нестрпљење
пратили радњу филма
да случајно не пропустице
неки део приче о слатким
преговорима лете Али.

Свидени су касијик
препричавали да се видело
ово пословено „све“ – како
сироти, у спољну разни
мушкарци, он слугу до
господе, док она не зна „ли
шта је то“, па не зна ни да
да се „поне“ радучили не.
После пројекције, углећени
грађани су се разбежали куд
који. Сутрајат је „Албусов“
прељутник напустио град,
док су се они из гледалишта
правили да се никад раније
није видели. Док су седећи
један поред другог, били су
загледали у слике на платну.

Препријео
Немања Баћковић

С оне стране великог платна

БЕЗ ГОЛОТИЊЕ, МОЛИМ!

Гласацима се препоручује с ривалом. Ако их једна од првих сцена у којима се појављују глумци Марлон Брандо и Марија Шнајдер не шокира, „апошња“, узбуди, не изазове лутину или гађење, нека чна у да следи више, много више. Овако је новинар „Ла мса“ покушао да припреми публику на оно што их чека уколико су доволни

Како је и због чега „Последњи танго у Паризу“, филм Бернарда Бертолучија, завршио на суду и изазвао гнев такозваних чувара моралних вредности широм света...

храбри да се суоче с новим остварењем италијанског редитеља Бернарда Бертолучија (1941–2018).

Било је то 23 године кад је „Последњи танго у Паризу“ увелико приказиван у САД, где је изазвао велику пометњу, као и на старом континенту. Мексиком се широм света довела борба да се филм осуди због слободних сцена, да се киниче

Uниште i да тако нестане, s лиза земље. Цела ствар завршила је и на суду. Иако су такозвани чувари моралних вредности дали све од себе да јавност поштеди рефтинe порнографије и опскености, љубитељи филма то није пречекило, тамо где оне још нису биле забрањене

О чему се овде ради?

„Последњи танго у Паризу“ настао је захваљујући редитељевом машти. Сањао је сусрет с безименом младом женом с којом се пренети страстима, не откричући до краја ко је она заправо. На великом платну прича је могла да буде приказана на разне начине, али Бертолучи је имао намеру да проба нешто адекватно

границе и, као што је један критичар истакао, снимимо је филм о коме ће се водити расправа док год кинематографија буде постојала.

Слично као у сну, у љубавној драми Жајна, Парижанка пред удајом, почиње страстну везу са средовечним америчким удовцем Полном, власником хотела, о коме не зна ништа, као ни он о њој. Упознају се у стану који су обоје хтели да изнајме. Током наредних сусрета не откривају једно другом никакве појединости из живота, чак ни имена. Веза се завршава кобно јер Пол не може да прихвати да млада жена не жели више да га види. После јуриша по улицама Париза, завршавају у њеном стану, где му Жајна први пут

изговара своје име и затим га убија хацем из пиштоља.

Вођен измаштаним сликама које су му опседале ум, Бертолучи је Марлона Бранда изабрао као симбол муљевности, док је Марија Шнајдер постала „девојка из сна“. Истакнуто је да главни глумци нису имали појма у какву игру се упуштају. Брандо је изјавио да током снимања није разумео већину родитељских савета, нити да му је уопште било јасно о чему говори. Када су га за часопис „Плејбој“ питали о чему се ради у филму, одговорио је: „О Бертолучијевој анализи“. Пословично се није трудио да запамти текст, па је он у више сцена био залепљен на његово тело његове партнерке

Марија, то је само филм!

У јавности су одјекнуле и касније тирање плашних глумца да им је рад на филму било најгоре искуство у животу и да више никада неће проговорити с Бертолучијем. Брандо је хукао две деценије. По редитељевом сведочењу, тек када је одгледао завршен филм, глумци је схватили колико је сопствених искустава прелио у улогу. То му се уопште

није свиђало. Бертолучи га је позвао телефоном тек 1993. године и тада су разговарали као да се нинџа није десило. Убрао су се и састали у Лос Анђелесу.

Брандо је током дужет хућана заборавио на горко искуство и прометно мишљен с аутобиографији је навео да је Бертолучи један од три најбоља редитеља с којима је сарађивао. Марија Шнајдер остала је при томе да јој је „Последњи танго у Паризу“ једина ствар због које се каје у животу и описала је редитеља као „ангелстера и сводника“.

Оваком ствари највише је допринела оловова пелена сцена с маселцем у којој Пол напастује љубавницу. Она није постојала у сценарију. Младу глумицу на сам дан снимања упутили су о чему се ради. Из Марије Шнајдер избио је бес, бацала је ствари околне, покупавала на све начине да се извуче из непријатности.

На крају је пристала, не знајући да је могла да позовe агента или адвоката. Брандо ју је умирио речима: „Марија, то је само филм“. И поред тога, осећај понижена био је неодољив. Током снимања глумица је искрено плакала. Срећом, никоме није познато да је тада, по завршетку филма, Марлон Брандо и Бертолучи бар нису извинили.

Без помиловања

Ова сцена посебно је била урочко лива и за део публике, још не, али и многих друштва, приватна тужба поднета је суду у Болоњи 1972. године. На оптужничкој купли нашла су се Бертолучи, продуцент Алберто Ђрмалди и главни глумци. Сматрало се да су они најодговорнији за неморални и скверни садржај филма, за намере да се удовљичи најнижим људским поривима, као и за прогајање зла.

У судија је одбацио тужбу и, судећи по његовом образложењу, имао је много пира схватања него што су тужници очекивали. Није у садржају препознао било

шта što bi uverilo glazbene. Po njemu, film je istraživao do tada nepoznate publike ličnosti i bujio sežnja na Parizu tridesetih godina kad su žene privlačile dela Marijusa de Sada, Жоржа Батаја и Луја Фердинанда Селинга.

Пресуда је била изненађујућа, али тужилац није имао намеру да опустасе. Када је поднела жалба, одлучено је да се у Италији забрани приказивање. Кониге су залепене и ушито. Само захваљујући наредби тадашњег министра правде две копије су сачуване и налазе се у ационалном филмском архиву. Опуштенима је одређена условна казна од два месеца, а морала је да се плати новчана накнада од 30.000 лира.

Бертолучи је изгубио сва грађанска права на пет година, укључујући и право на гласање. Није у овој години био ни један од трдистника, потражио је милосрђа. Посебно је био изумљив податак да је филм у трих недеља дата у кинематографима више од сто хиљада долара, да су платили да га гледају, а кога то било да се одлучи на директно радиофилмски материјал.

Шерифова се не пориче

Грађани се нису смиривали ни издржавале недовољно стапа на развојити га и не одлучилих биоскопских уредница у Фиренци су оспаривали његов „Синема“, који су описивали платне критике у савременој слици.

Како време у Паризу се приказивање ценовита перформанса филм у угловном добило похвалне критике. Ипак, како су пресуде биле савремене

Након завршетка филма ставио глумци годинама нисе асто да разговара с редитељем

Брандо није разумевајући Бертолучијевих унутрашњи преживљања

седам биоскопа, у почетку се по неколико сати чикаго редовима на базалима. С тоглас Шпанаца који и бису добили прилику да се спасају и своје земље. Након тога су дошли у Француску, док се филм био на репертоару. Скупљали су се у филмском граду, Леришан, дак са у групама прелазили границу.

У Великој Британији цензори су се држали по страни док је само није поднесена приватна тужба, после које су из филма избацили свакога непадобног, а остало је забавно, није приказиван на телевизији, већ до ратних деценија тридесетих година прошлог века.

Медијска пометња није изабавила филма ни у САД. За време је био оспариван да се ценокарата на Њујоршком филмском фестивалу, где је премијерно приказан, достигао 30 долара. У исто време радња била је популарна са филм

забрали „Кријиз“ (Синема) иако је рођен олим што и видео, да се директор биоскопа после седам година сам први у директно плати биоскоп тужба.

У граду Монтреал у Њу Џерсију, пак, исували се да се монте прикачава, због чега се неколико стотина разарених становника окупило испред биоскопа како би посвама и претњама расерили публику. Како је било и дања о постајања његовог савца, да је направила пауча и филм је привремено скинут с репертоара. Капањани су га извојом прихватајући извојом Поне. Пошто се су се до Браун и суда борили да се не буде стављени на „привиску“.

И поред тога што су доживели велику осуду јавности и иако су дуго време били на мести поштомара, Марлон Брандо и Мариа Шнадер остали

су у добрим односима и повремено разговарали о последицама рада на филму који је на објек оставио дубок траг. Бертолучи је имао муке с властима до 1976. године, до кад је случај иви некимко пута отворен. Тужилаштво је остало при томе да „Последњи танго у Паризу“ не може да буде заштићен као уметничко дело и да због већ наведених оптужби забрана мора да остане на снази. Она је важила све до 1987. године. Филм је бове

прошао него у Чилеу, где није само да се приказује више од три деценије.

За разлику од осталих филма, тада, за које је Бертолучијева уметност са стопа била уврђива, у уметничким круговима његово остварење углавном је високо предивано. Амерички редитељ Роберт Алтман имао је само речи хвале:

„Када сам изашао из биоскопа, чинило ми се да сам како да се осудим да синимам неки филм? Мој уметнички и припадни живот није никад ниш биги ниш“.

Његов колега Мартин Скорсезе у интервју је Брандову извешао да „платијом постоји која може да се замисли“, за њега Поне тада није доживљавао са Оскар, као и Бертолучи. Овај је тада слику доносило у стању, уметност, а тога тада рабава са платном умет у филму „Два дојеника Њујорка“ (1964), а 1973 године добио је Оскар у истој категорији „Кума“. Две стотине завршетка су у Бертолучијевим рукама „Последњи кишићар“ (1987) ога је са трагама да на бољу сценарио и режију.

Сања Лазњћ

Језуитски мисионари
покрштавају Индијанце
у Санта Фе де Бугаја

ЖИВОТ ЈЕ БАЈКА

Антонио Руис де Монтоја, човек испред свог времена

ЉУБАВ УМЕ

Направљено је 700 сплавова
и 300 кануа, а 12.000 људи
отиснуло се у неизвесност

У првој половини 17. века Јужна Америка била је психичком поделом између Шпаније и Португалије. У шпанској Гваيري мирно су живели Индијанци народа Гварани. Како су их мислиоари шпанских, амазонских и пигми били су добри савезници ако су прихватили хришћанско

учење. Омеђена рекама Игуасу Гварани и Тигете, Гваира („десетина“ по месту) била је једини Гварани припадник Шпанији. 1554. године била је дом за десетина хиљада покрштених Индијанаца и познат број оних који нису желели да приђу освајачима.

Северно од Гваире лежала је португалска колонија Сао

Паоло, која је проширења. У те намјере лако се укљонила и жеља за бесплатном радном снагом. Португалски доселеници и њихови потомци (*bandeirantes*) рђаво су од Шпанаца куповали Индијанце за рад на великим имањима. Трговачке књиге показују да су највише куповали жене и децу – главну радну снагу у пољопривреди. У једној општини Сао Паоло живели су и били су, као савезници, били изузети од ropства.

Мирољубиви трговци

Под покровитељством шпанске круне језуитски

мисионари послати су међу „благонаклонне“ Гвараније 1609. године. Оци Јузеппе Каталинио и Симоне Машета први су отишли у Гваиру и прикупили Индијанце хришћанству. Населили су их у плански грађевина села Пасегра, Сенора де Лорето и Сан Игнасио Мина. Две године касније из Мадрида су стигли закон и који заорачују људима друге расе да живе у хришћанским селима, као и тероризација Индијанаца. Међутим, велики спремљено шпанске колонисте да се уклапају у штељиве трговачке с друге стране реке. Двојици Италијана се 1612. године придружио

млади перуански свештеник Антонио Руис де Монтоја. После кратког искуства у рату с Индијанцима у Чилеу, Монтоја је имао духовно откриће и одлучио је да се прикључи мисионарском реду језуита. Помислио је да уместо пушком може даубављу да приволи Индијанце вери. Набољи начин био је да научи њихов језик, обичаје и јарав. На њиховим језицима, уз дословно латински, говорио им је о вери, цркви и технолошким достигнућима. Али је и он учио од њих о њиховој прошлости, веровањима, природи. Постављен је на чело језуитске мисије у Гваيري после десет година преданог рада. Под Монтојиним вођством број села је од првичних седам увећан за око једанаест.

Међутим, Португалци су све више упадали у Гваиру и отимали слободно и покрштено становништво. Продељује се да је током касних педесетих и раних шездесетих година 17. века поробљено до 60.000 Гваранија. 1629 године једно језуитско село је спаљено и цело

ко да или прода оружје и муницију Гваранима. Како истичу Пасес и Ечесике с Универзитета Монтоја из Аргентине, можда је на његову одлуку утицало то што је преко супруге био у сродству с гувернером Рио де Јансиром.

Монтоја је у повратку видео неколико разрушених села. Испоставило се да су остали само Лорето

и Гваери. Гваери су их спрече, али су их на крају ипак пропустили. Сведена невоља чекала је иза пошк. Недалеко одатле налазио се сестинасти водопад Гваира, висок око 115 метара (све до изградње велике бране 1982 године), који се показвао као немогућа препрека за стогове доконицаи су да пређу каузима, али брани су били неумољиви

и рибинаи се кроз густу прашуму. Изгнурени и болесни, дошли су до мирнијег тока осам дана касније. Морали су поново да изграде пловила. Кид су стигли до севера данашње аргентинске провинције Мисионес, направили су помоћ у индијанским селима.

У марту 1632 године, апакои су били на безбедном и поново су

СТО ПУШКЕ

становништво је одједном у рониство, као казна за заштиту коју су пружили једном поглавнику који је побегао од отмицара. Исеовци су се трудили да заштите своју наству и опивичким веома. Унтели су их да направе милицију, мада им нису могли пружити патрено оружје, јер је то у колонијама било строго забрањено.

Упади су били све свирепији. Монтоја је, 1631 године отпустио у Асунсион како би од гувернера Луиса де Сеспедеса замолио помоћ. Он је одбио да помогне, придржавши строгим казнама свакоме

и Сан Игнасио Мини. Немајући избора, исеовци из Гваире морали су да беже. Саградили су око 700 славова и бар 300 кануа. Око 12.000 Гваранија, заједно с језуитима, спаковало је потрци тини, одећу и светиње из црква и пошло низ реку Паранапаема. Сведоци су Монтоја дојавили да су неколико дана касније отмицачи упали у село и оскрабили цркве.

Пут у неизвесно

Пловидба је испрва била мирна, али невоља их је стигла кад су пришли ушћу у Парану, код места Сиудад Реал де Гваира. Колонијалне

Оставили су славове и канве и наставили плити. Нели су се уз литице, прелазили спрудове и

основали оба села, Лорето и Сан Игнасио. Али тежина њиховог похода била је очигледна.

Гварани се и даље труде да очувају своју повест у Бразилу, Парагвају и Боливији и Аргентини.

самачи, речима Гваранија, стигла нација. Исусовци су основали индијанских села у Парагвају и на северу Аргентине, али су најљући непријатељи Индијанаца биле заразне болести. Иако су ту били безбеднији од отмице, шпански колонисти су и даље трговали робљем.

Монтоја је отпутовао у Мадрид да код Филипа Четвртог обезбеди боље услове за Индијанце. Захваљујући да се сви робови из шпанских и португалских колонија ослободје, и да им се дозволи наоружавање. Краљ је издао нове указе који су наскоро забрањивали поробљивање и трговину, али они су били, иако

ДОБРИ ПАСТИР

Антонио Руиз де Монтоја (1585–1652) родио се у Лими као најбраничарски син Кристобала Руиза де Монтоје, досељеника из Сепиле, и Пегрилопе Апе де Варта, негоднице за брак због менаџмент порекла. До осме године изгубио је родитеље и ушао у самоштан Друштва Исусовог. После рањавања у сукобима с Индијанцима вратио се студирајући у Лими. Пројектовао је „Дикционар језика Индијанаца де Лојоле одлучио се за исусовачки ред. Замонашио се 1606. године и постао свештеник, а затим отишао у Гвају. Од 1637. године неко време боравио је у Европи, где је издавао књиге и борио се за права Индијанаца. Међу наизјављеним књигама су се речници, граматици и неколико Гварани језика. ■

ЈЕЗУИТИ ИЛИ ИСУСОВЦИ

Друштво Исусово (Societas Iesu, језуити, исусовци) јесте монашки ред настао међу групом од седам шпанских студената на Универзитету у Паризу 1534. године. Одобрено га је папа Павле Трећи шест година касније. Основач је Игнасио де Лојола, који је доживео верско просветљење док се опорављао од рана задобијених у рату десетак година раније. Изабори Исусовци имали су јак мисионарски покрет, уз напласак на образовању. Оснивали су школе широм Европе, с програмом који је био под утицајем хуманизма. У мисијама су такође оснивали школе, али и бележили језичке, историјске, географске и етнографске податке о земљама и народима. После сукоба са световним и црквеним властима и укидања реда, обновљени Исусовци опет имају снажну улогу у образовану. ■

колико и раније. Оружје пије допало у обзир све до 1649. године, кад су Гварани постали званични вазали шпанске круне.

Монтоја је напустио чело мисије 1634. године, али је остатак свог живота посветио Гваранима. У својим оставио најбољи гратификација, као и вредне етнографске, географске и биолингвистичке податке. Иако самостално мисли може много тога замислити из 21. века, Антонио Руиз де Монтоја био је човек своје времена. Кад се вратио у Лиму 1652. године, трупа Гваранија је пратила његове остатке у нову Пуестру Сењору де Лорето, где и данас лежи. ■

Урош Рајчевић

Било је, да камо још, и по следећој јутро у Винипегу, највећем и главном граду канадске савезне покрајине Манитобе. Ледени ветар који је цибао мрачним улицама није био несочискиван за 19. фебруар 1942. године, али мало ко би очекивао да ће себом једити борбени авиони Трећег рајха.

Иако око педесет авиона у Винипегу су се ориле спреме за ваздушну опасност – изнад оближњег Селкирка више није непријатељски авиона.

Било је касно. Наплати су већ били у граду. Нола сата раније кренуле су патроле и упале у радио станицу, где су узакониле снимке и преузале

ИГРА РАТА УСРЕД РАТА

Како су Канађани на упечатљив начин сународницима показали да Други светски рат јесте далеко од њих, али да може да закуца и на њихова врата

програм. Војска је почела да се окупила на западу града. Милош прс седам почело је бомбардовање. Канадске и нацистичке трупе бориле су се у граду и његовој околини. На улицама су били тенкови, ковитлали се црна прашина, мостови су падали. Радио-станице су извештавале с бојногшта. У 9:30 све је било готово.

Амбасадор Норвешке у Сједињеним Америчким Државама, који је био у посети граду, традиционални Винипег, премијер и други званичници Манитобе уљакши су и одиелени до С. елијирка и заточени у старој тврђави Уместо британске заставе, на њој се сад вијорио стег с кукастим крстом.

У својој начелника Гестапоа Вајнгегер је морао да се суочи с новом стварношћу. Та почаст, да му је ново име Химлерштајт, а да му је главна саобраћајница Хитлерплатс, илти да ће као кукору уместо долара добити рајхсмарке. Проглас Ериха фон Нојдренбурга објављен је широм града. Увиђен је људски, мисли се, разлог: сви би били дужни да прекрпају

војнике Рајха, да прегледају сва моторна возила и оружје, и да спроведу наређење нове војне полиције. Кијев је спаљен и истеран. Град се библиотекe, у школама је морала да се учи „дистинктивна истина“, добротворне и културне организације забрањене су и дневне новине, строги цензурисане и страствено posveћене пропаганди. Војници и полицајци хапсили су непосlušne, oтмачли храну радника и издељивали школаре.

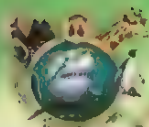
И док су неке власти с усхићењем најављивале брзи пад цене Канаде, окупација се завршила у 17.30 великом

наредом кроз главне градске улице и сечањом вечером коју су одржали малолетренији за гољеници. Како? Окупација се није заиста десила, наравно! Казански новинари пратили су нацисте на сваком кораку. Сви мостови су још стајали. Ло дуте, књиге су заиста слагане испред библиотеке, оне које су биле оштећене и предвиђене за уи. Гаване

Све је било изградје гита „Датског брда“ (HDF) и приликом његовог отварања, где је примла места организација, под покровом ратних обавешаца, под покровом трговца Ђељме Дрскица у Перлиа. Канадске шпијунске чиновици су правили лажни, али „двистички“ су били доброволци. Из из трговачке коморе „Држава“ ове поклање нешто, коштали су око 3 000 долара, а продаја обавешеница само тог дана донела је око 2 200 000 долара (преко 50 000 000 у данашњем новцу). Већ до средине марта, ова покривања је постепено зауставио (бил, за прикупљање новца пројекта обавешеница

Истог dana су се такве ве-
же, у јединици производњи,
одржале у неколико мањих
градова покрајине Окула-
дита је, паравио, назањивања
данање раније у Мишићима и
у суседној америчкој савезној
држави Минесоти, мада је и
даље било позива испуњених
и забрињених грађана. Али је
диплe поврде биле су уганути
глежан њдгог волижа и мапа
посекотина извесне господине
де Гурин, док јој је стан био у
мрак током запада, непри-
јатна. ■

Y. Poirychukh

Забавников
300

КО ЈЕ ОКЛЕВЕТАО

Кад је велико спремање у кући, ваде се пајаци, ице и с таваница, видола, исприси угањених буцака, обавезно се уним тава и паучина. Предео које су данима марљиво ткало истаје у другом потезу Мичу, им, особа која спрема стан усталом воли ратуна да притом не воли „дисциплину“ јер, према народном предању, пауку чува дом и пије га добро тидија живота.

Тако веровање потиже из грчке митологије. Арахна, чудесна лидијска ткала, едике, неким ткањима побудила је дивљење бога Дијаниса. Њена речитина и звала се љубомору богинис Атене,

Опстаће они и без наше
наклоности, као што већ јесу
милионима година, али кад
бисмо их мало боље схватили
и прихватили, можда би нам
било лакше.

која је, преобучена у старину, дошла да је поучи скромности. Арахна јој се парутала и изазвала је на такмичење. Окршај је окончан тако што је

Атена покијдала Арахнине беспрескрипно урађене ткањине и ову охолу жену претворила у паука. Зато Арахна и дане виси о коњу и предано обавља

свој посао. Био би грех убити једну тако марљиву ткаљу.

Страх испод кревета

Паук, наравно, нема атачанно место само у празнатима. Овај „паукар“ истаје у илестатионик итање, ланасте с потицама милиона година. У девети, сасијатом раздобљу истаје, сирис, твипспаст мизитиона година, пивади су нећивели дивлет у мрежи. Његова истаје су на „Клима животи“ итајног ристоватосту су се појавили први гизивајци. Триста милиона година касније, паучина су мреже, нећивелик са хватанс мева, истаје и равних буба. У Америчком прирјачатном музеју 2006.

године откривeno je парче билибара старо сто десет милиона година у коме је био „зробљен“ паук, део његове мреже и мува коју је ухватио.

Од тих давних времена до данас пауци су се много применили. Неки могу да пливају, други лете на посебним свилим „надебранима“, има и оних који као мравци хитно допиту од свиле и приволе плен да им дође на вечеру. Природа ниједног паука није створила као билибара.

Ови зглавкари искључиво се хране животињама које ухвати, а то само живим.

За науку би могло да се каже да су изумитељи најразличитијих начина за хватање плена. Они су овладали вештином вребања у заседи, нечујним прикрадањем, обманљивим противника. Тиме ће, рецимо, дивље мачке и други сисари много касније моћи да се похвале (нарavno, тек од тог су савременог појавили на Земљи).

На питање колико врста има паукова на свету, научници не могу уредити одговор. Али, много и верује да постоји на

Кућни паук у свиленом „замку“ ноћма је мора многог. Људи као да заборављају да их овај зглавкар спасава од бува, жаба и неких других уљеза.

једна побија, не буди испријављено, а често и страх. Мичу нијаспроградијим (фобиама, арахнофобиа) је у самом врху. Паука се плаше и одрасли и деца

ни, у посебно обавирача, фото радијација које има и изазивају у осмишљеном плаћу.

Да ли су на тај страх у гилеа предрасуде које наслеђујемо из оне од културе у којој одрастамо?

Да ли се плашимо ових зглавкара због филмова, страха и ужаса у којима они често добијају главне улоге негативних? Једно је извесно, житељи различитих култура имају и

својих „дресирања“ и за борбу са другим пауцима, аранхо (пауцима) Гвинеји пауци су једно од уобичајених јела на грели. А за Хони Индијанци, пауци су све више, се свесно да су учествовали у стварању света.

На питање откуд људима толики страх од паука није лако наћи одговор. Ко год се упустео у откривање узрока арахнофобии, није док краја био у праву. Једно од најчешћих образложења јесте да та брза и бучна корене још од наших далеких предака и да је уписана у човекове гене. Наводно су наши предци често страдали од једна паука. То углавном кажу психолози, не упуштајући се у истинитост тог исказа, јер, руку на срце, нико се сигурно догађало (и догађа се) да човек тако настрада, то је и данас реткост.

ПАУКА?

стотине хиљада врста ових зглавкара и исто толико различитих начина живота.

С друге стране, нове врсте још чекају да буду откривене, и то свуда око нас. Можда се баш сад, док читате овај текст, нека досадно позната врста паука крије испод вашег кревета, ормана, у купатилу. Зато, чистите ли га, случајно, икада се не зна, можда сте се нашли или уочи с примерком који тек треба да буде откривен и именоваан.

Робовање предрањесуама

Када набаза у на постој паука, људи га можда неће уочити, али ће од

Уред ових северноамеричког паука, мада ретко, може и да усмрти човека.

Истраживачи су изводили опис у којима су деца која још нису причоварила показивали слику паука и слику муве. Док се о муву

различит став према овим „бувама“ (пауцима), аранхо, Синеатур, људи често пауке држе у кући као љубимце, а

Неправда!

Свако ће рећи да људи могу да страда од паука и вероватно одмах навести пример црне удовице. Маче су људи туго за привољивања, а тада, чини се стапните у Аустралији, и чини

АККУБ
(*Pardosa imbutata*)
Станиште - Велика Британија
Величина - 1 cm тело, 3 cm распон ногу
Отрован - да
Како хвата плен? - Вежба у заседи
Особине - Египћани који живе по предградима кожу да је прва напаст

МАС ГРАНИЈУС МЕТИ ПАУК (*Misgollus rapax*)
Станиште - Аустралија
Величина - 1,5 cm тело, 3,5 cm распон ногу
Отрован - да
Како хвата плен? - Вежба у заседи
Особине - Грлино јак у сви томи тојеној разбини спреман да, кад знаи плен, кидипи

ЛАТРОДЕС
(*Latrodectus mactans*)
Станиште - Северна Америка
Величина - 1,5 cm тело, 3 cm распон ногу
Отрован - да
Како хвата плен? - Јаммаи га у мрежу
Особине - Отров жене изазива мучнину, повраћање, гуотакосвети, чак и смр.

ОСАМ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

Чак и људи који
их се не плаше
неће остати сасвим
равнодушни
у блиском сусрету
с овим пауцима

НАВУЛ
(из реда *Scutigera*)
Станиште - Блиски исток
Величина - 5 cm тело, 12,5 cm распон ногу
Отрован - не
Како хвата плен? - Из заседи
Особине - Изузетно велики паук који пустином жури брзином до 16 km/h.

ТАРАКТОФИД
(*Theraphosa blondi*)
Станиште - Јужна Америка
Величина - 12 cm тело, 28 cm распон ногу
Отрован - да
Како хвата плен? - Укочи се и чека у заседи
Особине - Велики као тапир, кад се нађе у опасности, избацује дивке које могу да подраже људску кожу

ИПА (из породице *Scorpiones*)
Станиште - Европа
Величина - 2 cm тело, 5 cm распон ногу
Отрован - да
Како хвата плен? - Дугачком
Особине - Испунаје отров којим жртву заједно са то

АТРАХ
(*Atrax robustus*)
Станиште - Аустралија
Величина - 4 cm тело, 7 cm распон ногу
Отрован - да
Како хвата плен? - Укочи се и чека у заседи
Особине - Изузетно пададан и опасан за човека

ПЕРИОТРОП
(из породице *Arphididae*)
Станиште - Јужисточна Азија и Аустралија
Величина - 3,5 cm (тело), 20 cm (распон ногу)
Отрован - да
Како хвата плен? - Прави мрежу пречница и до једног метра.
Особине - Јак тако издржљиву мрежу да у њу могу да се ухвати и омање птице

ла наука голијата.

То су три врсте паука убица. Ко год би то потврдио, био би у праву, али само докторе. Ови зглавкари могу да поседу смрт и међу људима, али њихов циљ није да нападу човека, ако их он не дира, зато се не бележи знатан број смртних случајева због уједа паука.

Олико се често догађа да човек, чим угледа убода на кожи, смисли „оптужи“ паука. Таквих примера има, рецимо, безброј у Америци, у оним подручјима у којима живи смеђи паук пустињак. Кад се то догоди, „жртва“ избезумљено жури код лекара и одмах му саопштава да ју је убио паук. Занимљиво је да је и амина лекара склона да потврди ту „дијагнозу“. Чак и лекари на Аљасци, стотинама километара удаљени од најближег града, тешко да се паук, понекад пацијентима кажу да су им се промене на кожи јавиле због блиског сусрета са смеђим пауком пустињаком. Још један ли каз да се пацијентима очигледно чини велика неправда.

Аустралијски црвенотелни паук у људима изазива страх, а да ли је оправдан или не, у томе се чак ни стручњаци сасвим не слажу

„Баш сам пен“, само што не каже овај скакутави паук, поносни стјеповник Велике Британије

Паук је истински пријатељ људи и у дому има знатно бољу улогу и од пса и мачке, омиљених човекових љубимаца. Нико не треба ни да га мрзи, а ни да га плаши, паук ће већ сам кренути у поход по стану и ушати гавага буба, чак и оне опасне по човека. Неке

врсте паука, рецимо, хране се маларичним комарцима.

За добробит планете

Пауци утичу и на управље наше планете. Они се хране бубама биљоједима

и тако их спречавају да „обрсте“ зелене површине.

Чак и кад би хтели, људи би тешко изашли на крај с овим зглавкарима. Крајем геолошког раздобља познатог као крџа, кад су не само читаве породице кичмењака, биљака и инсеката, природна је подесила да пауци успешно преживе и то тешко време. Чак су после тога почели још разноврснији. И, да купнемо у дрво, и даље су живи и здрави.

Верује се да пиједна врста паука није нестала с лица Земље. Сви ови зглавкари који су постојали пре сто, двеста, чак и триста милиона година, и даље се шетају по нашој планети. Научници су

уверени да ће пауци једног (ружног) дана надживити и људе.

Зато је можда боље страх од њих замислити поштовањем и гледати их другачијим очима. Ако ништа друго, у сваком том малом зглавнару видети Араћу која маршира тка и човеку успава док ■

В.С.

За читање и уживање

Јелица
Грегановић

обављају природне потребе ван удараца на ваш буџет, званог - пензе, да почну да једу храну чвршћу од течности, затим гушћу од каше, да то рад предвиђеним оруђем, а наредни степен је да њима не угрожавају очнићи вид. Једва чекате баш као што једна чекате да их мало позвајите институцијама за групно чување људске младунчади, да крену у школу, да заврше први разред, и све разреде ва њим, иако већ у другом сањате да већ једином заврше ту школу и већ једном упишу гимназију, коју честито ни не зајочну, а

снимак на Вибери. Или Вајберу. Зовите га и лонцем, тек мени се најмање од потомачке тројке тим путем јавља. Кад не бих читала да живи на сунчању страни Алпа, веровала бих да се ради о снимку дунгле коју мој младунчац претражује, учествујући у експедицији која тражи лончастог бога са змијом око врата и папагајским перјем у каменој коси. Укратко, екран је вршио фотосинтезу од силног зеленића, а на средини се цртао танак мост. Мост изнад зелене провалије, изнад ништа. На мосту је стајо обрис људског бића. Тамни сам хтела да се пренајдем, кад

је оно скочило у амби, и уместо да нестане ван ње је јонских граница, вратило се назад, скоро до моста. Онда је опет пропало, понашајући се као подијављала јо-јо играчка. Да ли сам вам пошпула да за то време нисам дисала? Звучи немогуће, али тврдим да постоји ситуација када људски бића могу да не дишу дуже од природних ограничења. Дакле, ја сам отворених уста недисала, а онај људски јо-јо је опскакао по зеленој исплоји и све више је лично на сардињу која би сваког тренутка могла да се одвоји од сопствених кичме. Не знам како зову леп-риба из

КЛОПКА ЈЕД

Када у кућу стигне потомаче, почиње период једва чекања. Не би ваљало то на почетку написати, али с обзиром на тежину сакривања и лакоћу откривања, то добиј трај до поздрављања са отац, малким светом. Просто, тако је то с децом.

Прво једва чекате да вас нађу у простору, јер тих првих дана се осећате као фриџидер покривен невидљивим планштом. Кад успеју да вас фиксирају, једва чекате да постанете препознатљива особа, биће нешто живље од већ поменутих беле ткијке, за коју их неже инстинкти за прехраном. Наравно да затим једва чекате смисаљити осмех. Након тога једва чекате да подигну главу. После чега следи једва чекање да престану стомачни грчеви и да можда ипак мало ноћу спаваће. Једва се чека да седну, па да престану да се преврћу кад им то успе, да устану, па да устану и не падну, да промиш, да проходају, да престану да се сударају са околним светом, да

ви маштате о матури. Кад она дође на ред, покажите што сте се родили и једва чекате да се већ једном заврши прита о хаљинама, конзума, коси, пошима, штиклама или без, са или без кравате, зшто мора у оделу, диминажу и остим средствима измишљеним за додатно мучење родитеља као таквих. Кад упишу факултет, оно кад су већ скоро своји људи, једва чекате да то заиста постану, да и они мало осете чари стварног живота, који се не протеже и дељно ваља по облацима. Наравно да једва чекате да, кад постану академски грађани, то што прв, претворе у нешто од чега могу да самостално да живе, као сад одрасли свј, одговорно. Е, у том одговорном, у засиди, чуци, једва чекање, јер оно је стара чекалица која ће прв или касније наплатити све што сте му на вратоварили, искочиће из бусије и...

И онда мени, која сам скоро свј по списку једва дош капа, искочи

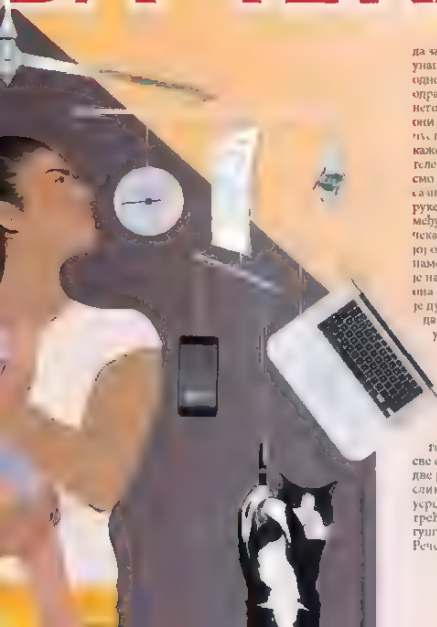
народne izreke, ali baš tako sam ja, sastravljena, zaspala u ekran, a onda se snimam preko njih porukom iz koje sam saznala da je suđeno Jo-Jo-sardinija moje najmlađe dete, Mali Sin, koji se na ovaj način sprema da kumuje drugu, i u učestvuje u momčkoj proslavi. Zavisita? Tako! Dobro bre, jel' cija di kum ne stigne do kumstva? Jesam li ja zato glavu u torbu stavljala da rodim Jo-Joa, zato li sam godinama neslavila, živile moje trzala samo kad se spavale? Rodila sam ga da se na lastinu bacu u bezdanu? To li sam jedva čekala i дочекала?

Насам се с'с м'о ни накукала, кад се коначно и већ једном, посли неколико дана дупих као децетик, јавила Принцеза. Истим средством комуникације. Једино што на слици, која је пратила њено јављање, није било ни зеленог труна. Ни тачкице. Ни травице. Јер се једна у мајке јавила из – Сахаре. Оне праве Сахаре, не из ноћног клуба, кафића или туристичке агенције, из правца Сахаре пустиње. Тако ју је одвео предузетник у ком ради, и које прати гресови, шим билдунга, што ће рећи матерним, бирократским дијалектом

Јасна Грегковић рођена је 1964. године у Крагујевцу. Од 1984. године бави се новинарством. Један је од оснивача „Радија Б92“, оснивач и први уредник његове информативне редакције. До сада је писала или пише за „Б92“, „Студио Бе“, „Време“, „НИН“, „Политикон Забавник“, „Базар“, „Шумадија Прес“, „Економик“, „Балкан“, „Ел“. Наричија је српска блогерка коју прате објављује на ВИП блогу „Б92“, као и на блогу издавачке куће „Лагуна“. Објавила је десет збирки хумористичких прича: *Приче никад краја*, *Само да би кажем*, *Ид речи до речи*, *Илијас седи на небу*, *Љубав и друге изјаве*, *Омех на слици дан*, *Зовем се Мама*, *Зовем се Мама 2*, као и књиге за децу *Мрвац Мрвац* и *Успаванки за маме*.

ВА ЧЕКАЊА

да запосленима следеће унапређивање међусобних односа. Зашто то не могу да одраде у некој цивилизацији, нешто на крају света, то само они знају. При чему је, у ч'с пиши, као што јој име каже, пусто и по питању телефонских сигнала, тако да смо шутре вести о Принцези са читањем и писаном руке, путем сателита. У међувремену сам ја једва čekala да се јави, слутећи јој оно што само мајци на памет може да падне, да ју је нагазила камила, да је она пага чила шкорпију, да је дунула пољчану олују, да су оазе фатаморгана, у којима живе прави крокодили. Укратко, мајка мишта је радијала прековарено, а брига је плакала у хошку Од бриге. Онда се, као што на т'сах торе, коначно јавила и све стисла у три слике и две реченице. На двема сликама су он и слика и усред пшчаних дива, а на трећој њен длап и на њему гуштерчић, сорте леконске Реченица је гласила

– Мама, мама, пишчила сам у песик као маца

Не бих могла да вам диктирам колико сам једва чекала да ми једина ћерка постигне ту врсту фелитолошког успеха. Па, зато сам ја главу у торбу стављала, поћима неславала, живе моје грзала само кад се спавале... то сам већ написала, мада како стоји ствари – дабс. Могу да пишам, да понављам, да кукулевим и не слутим шта ће све још на памет да им падне. И да покалим за временима када су ми се м'та и око ногу одица м'ноћу, кмечали дан и м'л'х'ни што ми је тада пало на памет да једва чекам. Али, можда бих могла још нешто једва да чекам, оно што сам се к'тела да никада нећу изговорити, а камоли написати, оно што мајке од настипања људске прсте својој деци понављају. Једва чекам да добијем своју децу, а онда ћу да те питам – једва чекам ■

Из књиге *Живот за поштом*, Лагуна, 2020

High Tech

АНАТОМИЈА

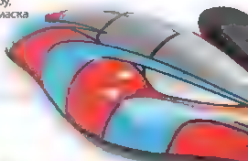
Ако сте помислили да су беспилотне летелице једноставни уређаји које и дете може да склопи, растављени „Парот AP“ можда би могао да вас разубери

Пропелери

Пропелери (елисе или ротори) увек су мало увијени. Такав облик омогућава им да стварају силу потиска док ваздух пролази преко и испод њих. Она ће летелицу подизати у вис

Оплата трупа

Ако сте по искуству и вичности блиски Чаку Јегеру, све што ћете обично видети од свог дрона јесте маска која прекрива унутрашње механизме, односно његов труп. Јарке боје су ту за оне мање вичне, како би их лакше нашли у крошњама, жбуњу и блаћавим јаругама.

Батерија

Део који највише ограничава могућности дрона – што је мања и лакша, складиштиће и мање струје за лет, а што је већа и тежа, брже ће се трошити због веће укупне тежине летелице, коју треба дићи у ваздух. Пуна батерија обично омогућава око 20 минута лета

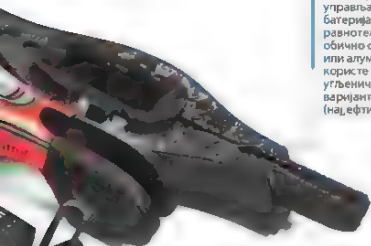
Стајни трап

Уз много среће и уметности (или аутопилота), пилот ће приземљити летелицу тако да она налене баш на стајни трап, а не на бок, ротор или врх трупа (што ће неизоставно изазвати материјалну штету и душевни бол). У случају овог модела стајни трап је изведен у виду избочина на краковима носача ротора, али неки дронави имају и сложеније стајне трапове (некад и за посебне намене) причвршћене за труп.

ДРОНА

Parott AR Drone

Цена – 285 долара
parrot.com

Тело трупца

Средиште летелице, део на који су причвршћени оплата, носачи ротора, остали управљачки механизми и батерија. То је и средиште равнотеже летелице, а обично се прави од пластике или алуминијума, али се користе и плексиглас и угљенична влакна (скупље варијанте), некада чак и дрво (најевтиније).

Носач пропелера

Један је од најважнијих делова, пошто обезбеђује добру механику лета. Мора да буде лаган као не би повећавао тежину летелице и оптерећивао батерију, снажан и издржљив како би издржао силе којима ротор делује на њега, као и довољно танак да не ремети ваздушне струје и ствара вртложно кретање око пропелера.

Контролер лета

Електронска душа летелице. На њему су чипови који омогућавају везу система на летелици са уређајем помоћу којег пилот управља њом. На основу пилотових наредби контролер смањује или повећава број обртаја на појединим пропелерима. Уз то, помоћу сензора проверава притиске ваздуха које трпе одређене елисе и открива препреке током лета, помоћу података са жирокопа њен положај у ваздуху, а помоћу ги-пи-ес система и њен положај према тлу. На основу свих тих података алгоритам у контролеру може сам да исправља положај дрона у ваздуху и грешке неискусног пилота, као и да врати летелицу до места одређеног за слепање.

ГИ-ПИ-ЕС

Халде икључењима на овом чудесном чипу који после несреће изазване грешком кад летелица

заврши на непознатом месту, може да открије власнику тачно место удеса на којем ће моћи да покупи изломљене делове. Поједине летелице помоћу овог чипа могу и аутоматски да обављају задате путање лета, или да камером снимају „геотаговање“ материјале – видео-снимке и фотографије са запамћеним координатама на којима су направљени.

САВЕТ: ДРОНА НЕ ДАВЕ ПИЛОТЕ

01

Никада немојте да усмерите дрон тако да се нађе у близини људских тела или глава. Довољан је благи поветарац и родитељи ће морати да плаћају одштете, а летелица ће услед правичног гнева жртве најчешће завршити у крхотинама.

02

Пре него што искључите даљински управљач или извадите батерију из летелице, обавезно искључите моторе и контролер помоћу дугмета на њеном трупцу. Кратак спој може занавек да приземљи вашу играчку, пошто покровитељи неће желети да плаћају „ваше глупости“.

03

Кад завршите с коришћењем летелице, обавезно скините пропелере. Тако неће доћи до случајног узлетања или до плакања и кукања кад летелицу поново извадите из кутије или ранца.

04

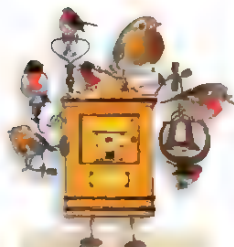
Не узлећите када временски услови то не допуштају. Ветар је знатно снажнији на висини од 10 и више метара, те им је можете да изгубите контролу (и у закључку – добијете батерије од финансијера ваших летачких јуначуња).

05

Увек пратите упутства приликом пуњења батерије. Оне су обично литиум-полимерске, те им је потребно више пажње да не бисте пре времена кукумавили за нове, клечећи пред покровитељима.

С.Н.

JA ♥ ПТТ

Причају два дрвета

Да ли дрвеће може да се споразумева између себе?

ЛУКА
ШАБАЦ

Истраживањима је утврђено да је дрвеће у стању да се међусобно споразумева и то тако што једно друго

упозори на појаву „напасника“! Кад су научници приметили да су шумицу младог дрвећа напали инсекти или глодари, запазили су да је то дрвеће почело да испушта једну хемијску супстанцу, на шта је друго дрвеће у њиховој близини почело да производи већу количину танина, сложених једињења која код инсеката изазивају лоше варење. Производња танина била је у сразмери с трајањем и јачином напада инсеката ■

Комшија, пазн,
стиже буба!

Јенкији, идите кући!

Како је настала реч „Јенки“, којом данас многи називају становнике Сједињених Америчких Држава?

СИМА
Краљево

У вези с тим питањем најчешће се помињу три одговора. Према првом, забележеном 1789. године, ова реч узета је из језика Чироки Индијанаца, који су изразом *geatke* називали роба или кукавицу. У облику „Јенки“ ту реч први пут су употребили становници Нове

Пут путују робови

Чија је замисао била да се својевремено хиљаде житеља Африке бродовима превозе до Јужне и Северне Америке и претварају у робље?

АНА
Младеновац

Европљани су на плантажама у Средоземном појасу дуго узгајали шећерну трску, а касније и на Канарским и Азорским острвима. Кад су доспели у Нови свет, крајем 15. века, подразумевало се да ће наставити с istim послом. Међутим, досељеници из Европе убрзо су схватили да број староседелца не задовољава потребе за рад на плантажама. Успоставивши поморске везе с обалским делом Западне

Африке, португалски колонизатори открили су разрађено тржиште робова.

Средином 16. века шећерна трска је почела да се узгаја у Бразилу и било је неопходно обезбедити раднике за тешке послове. Било је јасно да ће власници земље најјефтиније проћи ако бродовима „увезу“ припаднике најсиромашнијих слојева с афричког тла. Ово су убрзо прихватили и Шпанци у карибским колонијама, као и Британци на Барбадосу и на Јамајци. А у северном делу Америке, где је дуван постао једна од најтраженијих биљки, мукотрпан рад робова у великој мери је помогао економски развој земље ■

Плаво без осмеха

Негде сам прочитао да највећу склоност према плавој боји ljudi показују кад су тужни и нерасположени. Зашто је то тако?

ИВАН
Пожаревац

За ту појаву постоји више објашњења, али је можда најзанимљивији одговор добијен посматрањем понашања мајмуна који су, осим људи, једини способни да разликују боје.

Кад су пред групом шимпанза на западу Африке поређане обојене дрвене коцке, уочено је да су — ако је тог дана време било лоше, или су биле гладне или одвојене од групе

бића, или тачка бола). Упућени тврде да та боја није случајно одабрана, јер се у грлу налази штитна жлезда, чији престанак рада изазива потиштеност и затвореност. Занимљиво запажање изнето је и у једном часопису за психологију још крајем претпрошлог века. У њему је записано да фарбари, који раде с индиго бојом, обавезно постану меланхолични.

— предност давале плавим и сивим коцкама. Уколико би се неки од ових мајмуна разболео или упутио, сви остали чланови те заједнице узимали би искључиво плаво обојене коцке. Познато је такође да је плава боја великих водених површина још код примитивног човека изазивала страх. То је и боја грла у систему чакри неких источњачких философија (чакра је део тела који је духовно и физичко средиште

А када је већ о меланхолији реч, кажимо да такво расположење преовладава и у блузу — то су песме америчких Црнаца које се певају соло уз пратњу инструмента. И сам назив ове музике указује на плаву боју (енгл. *blue* — плаво). Али, *blue* значи и утучен, потиштен. Назив „блуз“ потиче из 1909. године, кад је познати амерички композитор Вилијам Кристофер Хенди (1873—1958), „отац блуза“, објавио свој „Мемфис блуз“ ■

Енглеске (северноисточни део САД) и њоме назвали своје сународнике из Вирџиније када су они одбили да им помогну у борби против Индијанаца. Много је убедљивије објашњење које каже да је овај назив настао од индијанске речи *wenpees*, којом су Индијанци током 17. и 18. века ослављавали досељенике. Треће, и најмање вероватно, објашњење полази од израза *Jan Kess*, који на холандском значи „млади сир“. То су, наводно, као пловку, изговарали Холанђани када су 1664. године Енглези отели њихову последњу колонију на америчком тлу ■

Борац мањг од пушке

Књиге се не бацају

Шта је гениза?
ПАВЛЕ
Суботица

Реч „гениза“ означава привремено складиште у склопу синагоге или гробља где се одлажу похађане књиге и хартије с верском тематиком, пре него што

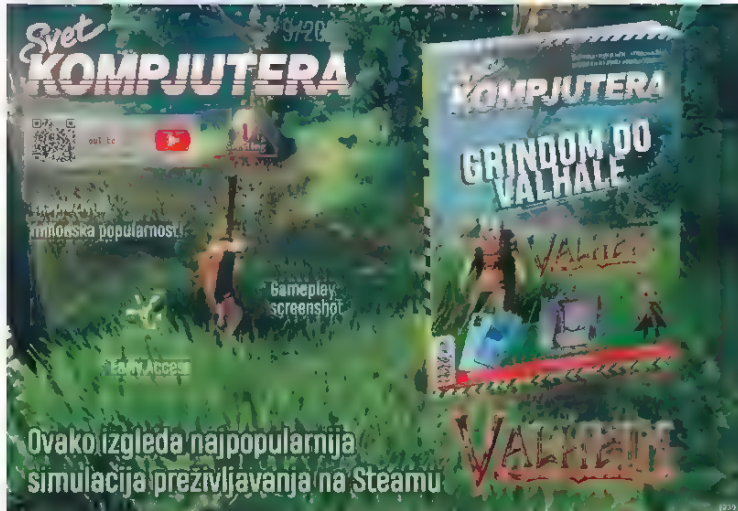
се закопају на гробљу. Овде се чувају сви списи који садрже име Бога и због тога их

Осим Београда, једна гениза налази се и у Нишу

је забрањено бацати. Складишта су најчешће на тавану или у подруму синагоге, понекад у зупљинама зидова или укопане у земљу. Међу сачуваним књигама и хартијама нису само оне с верским записима, већ и световним, с уводним молитама или без њих ■

Коала ко ала

Спавам дању, једем ноћу...

Зашто коале спавају скоро 20 сати дневно?
ТАМАРА
Баново брдо

Ове животиње, које насељавају источну и јужну обалу Аустралије, скоро цео век живе на дрвећу еукалиптуса. У току дана (најчешће ноћу) проводе и до пет сати једући лишће с дрвећа. У просеку им је потребно око пола килограма хране да би задовољиле апетит. Пошто је лишће пуно целулозе, варење им је дуготрајно и отежано. Потроше већи део енергије да би уз помоћ посебних микроба у цревима искористиле сваки хранљиви молекул. Њихова „спавачка“ природа у тесној је вези с начином исхране, јер спавањем надокнађују снагу потрошену на варење ■

Балалајка па Лајка

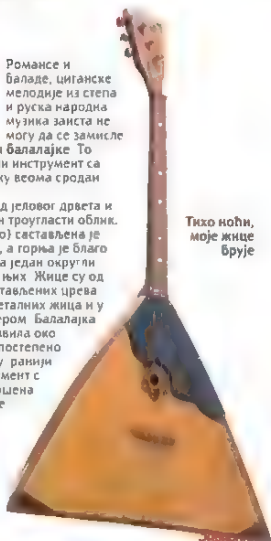
Волео бих да знам нешто
о балалајки
ЗОРАН
Суботица

Романсе и баладе, циганске мелодије из степа и руска народна музика заиста не могу да се замисле

без топлог звука балалајке. То је руски народни инструмент са жицама, по звуку веома сродан тамбури. Труп се прави од јеловог дрвета и има једноставан троугласти облик. Доња даска (дно) састављена је од више делова, а горња је благо испупчена и има један округли отвор или више њих. Жице су од животинских штављених црева или, ређе, од металних жица и у њих се удара пером. Балалајка се први пут појавила око 1700. године и постепено заменила домру, ранији народни инструмент с две жице. Усавршена је нешто касније и прилагођена за свирање у оркестру ■

Тихо ноћи,
моје жнице
брује

Логичке загонетке

РЕШЕЊА

1. ПАКОВАЊЕ

Нека је k број кеса, тада је:
 $7(k-1) + 3 = 6k + 2$, односно
 $k = 6$. Значи, има 6 кеса
и $6k + 2 = 38$ предмета ■

2. ОРАЊЕ

За 9 дана ■

3. ТРИ ГРУПЕ ВОЈНИКА

Из треће групе пребаци
14 војника у другу групу,
затим пребаци из друге групе
12 војника у прву групу и,
на крају, из прве групе
пребаци 8 војника у трећу
групу ■

4. СЕМИНАР

Нека је n број учесника
на семинару. Тада је број
руковања $n(n-1)/2 = 66$,
те је $n = 12$ учесника ■

5. КУТИЈА

Треба извући $3 + 3 + 3 + 1 = 10$
куглица ■

СТР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ОПШТИНИ ЗАБАВНИК / Издание и одговорност
уредник: Дејан Рајић (1993-изд.), бр. 236
1. бр. 1 (28. фебруар 1993-изд.), бр. 236
(4. изд. 1991-изд.), 14. бр. 1 (3. јануар
1992-изд.), Београд : Војноиздат Југославије,
1996-1997 (1993-изд.) (Београд : Војноиздат Југославије,
1993-изд.)

Београд
ISSN 0032-339X = Војноиздат Југославије
(Београд) ил. 7
CODEN SV 39 16193794

Енигма

РЕШЕЊА

КОЊИЧЕВ СКОК

Не лаје куца села ради,
него себе ради ■

БЕЛА

УКРУТЕНИЦА

Бео, "Косовка девојка",
Урош Предић, елемент, Кант,
клакер, епител, а, савет,
троска, ижа, Га, Касино, Катра,
ЕТ, инсерт, кратко, нови, јак,
каур, квартал, Ник, емисари,
пратиони, а ■

ИСПУЊАЉКА

Богдан Диклић (субота,
Багдад, Брандо, година,
поклон, ориџал) ■

АНАГРАМ

Норвешка ■

СКАНДИНАВКА

Мисисипи, Дунав, Дњепар,
Замбези, Аса, апел, О'Нил,
свињавати, Дали, Пол, пар,
р, диода, Абдерин, Тонин, А,
Нигер, Нил, Дон ■

ИСКРА И РАСТКО МИНИЋ

из Београда читају
оба "Забавника"
поједнако (и тата Никола са
њима). Таман од броја до броја
све прочитамо.
Поздрав,
МИНИЋИ

ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИ ЗАБАВНИК

YU ISSN 0032-339X

Први број "Политикиног Забавника"
изашао је 28. фебруара 1993. године

Издаје и штампа ПОЛИТИКА АД
Цетинска 1, 11001 Београд

За издавање
Зоран Милићковић
извршни директор

Главно и одговорно уредник
Дејан Рајић

Замесник главног и одговорног уредника
Петар Милановић

Литературно-графички уредник
Зоран Н. Ђурђевић

Редакција
Нелена Бабошевић
Мила Боканевић
Бригита Вукомановић
Сана Ђаџић
Зорана Милошевић
Нелена Мрђевић
Срђан Николић
Предраг Петровић
Јелена Поповић
Урош Ракић
Весна Рашић
(документација и веб)
Кристина Стаменковић

Секретаријат
Редакција
Нина Раденковић
Цетинска 1/П
11001 Београд

Секретаријат
Техничка редакција
Преплатна
Општина савез
Телефакс
330-1452
330-1454
330-1638, 330-1640, 330-1633
330-1967
011/337-3319

Рукисници, фотографије и цртежи се не враћају.
Редакција не одговара за садржај огласа.

ПРЕПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ
1 месец (4 броја) 540,00 дина
3 месеца (12 бројева) 1.620,00 дина
6 месеци (26 бројева) 3.510,00 дина
12 месеци (52 броја) 7.020,00 дина
Текстуалне услуге код Комерцијалне банке
АД Београд: 205-1643-02
Преплату слати уз обавезну наплату:
ПРЕПЛАТА НА ЛИСТ
"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Платиоци/поштом: 155 ЕУР или противвредност
осталих валута. Противвредност:
1 група - Европа: 165 ЕУР, II група - Азија - Африка:
172 ЕУР, III група - Америка - Аустралија: 178 ЕУР
или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ У ЕУР
(или противвредност осталих валута)
за иностранство вршити преко:

I CORRESPONDENT BANK

SWIFT - BIC: DEUTDEFF
Name: DEUTSCHE BANK AG
City, Country: FRANKFURT AM MAIN
GERMANY

II BENEFICIARY'S BANK

SWIFT - BIC: KOVRSBG
Name: KOMERCIALNA BANKA AD BEOGRAD
Street: SVETOG SAVE 14
City, Country: BEOGRAD
REPUBLIC OF SERBIA

III BENEFICIARY

IBAN Account Number: RS35200500710034051636
Name: POLITIKA AD - ZA NOVINSKO-
IZDAVACKU I GRAFICKU DELATNOST
Street: CETINJSKA 1
City, Country: 11000 BEOGRAD
REPUBLIC OF SERBIA

Кон уплате обавезно доставити:
Преплату на лист **Забавник**
Конупу уплате и адресу послати на:
ПОЛИТИКА АД, Преплатна, Цетинска 1, Београд,
Србија, на <mailto:preplatap@politika-ad.com> или на
факекс: +381 11 3373-360, +381 11 3373-1853.
Универзитет адреси: www.politika-zabavnik.rs
Е. пошта: politika.zabavnik@politika-ad.com
<http://www.facebook.com/Politika-Zabavnik-15481474654/>

www.novinaranka.net

Са Забавником

у свет!

Шаљемо вам слику с путовања
у Дубаи поред Бурџ Ал Араба
и поздрављамо вашу два верна
читаоца, Марка и Стеву.

Леп поздрав, МИЛИЦА и НИКОЛА

Пуно поздрава из Њујорка
од ЛАСЛА ПАТАКИЈА и
ЈАСМИНЕ ПАТАКИ

СТИГАО СИ СА НАМА НА
МЕНАѢРСКИ СЕМИНАР
„ОРИФЛЕЈМА“ ЗА
ЦЕНТРАЛНУ ЕВРОПУ НА
ОСТРВУ КОС. СА ТОБОМ
СУ БИЛИ: МИРЈАНА,
ГАБРИЕЛА,
НЕВЕНА, ВЕСНА,
ВЕРА, СТЕФАН,
САЊА И НЕША.

Били смо у посети трговачки
Клис, између Козјака и
Мосора. Подигнута је на
изванредном стратешком
месту, погодном за војни и
трговачки надзор. Одатле се
пружа прелеп поглед на град
Сплит.

Срдчан поздрав,
ДИЈАНА УГРИНИЋ. Тко
Иза камере су син Дарко и
супруг Антонијо

„Забавник“ и ми, у предивном Риминију...
Поздрав и много успеха у даљем раду.
ЈОВАН (више воли да слика) и СЛАВИЦА
(више воли да се слика) Арбутина

БИЛО КУДА, СА ЗАБАВНИКОМ СВДА!

Невероватна је приврженост наших читалаца свом листу! За ову рубрику дневно нам стиче
на десетине прилога и немогуће их је све одједном објавити, али ће сви, засигурно, бити објављени.
Само стрпљења и „Забавник“ под мишку. Приврженост је двосмерна улица.
Слике слаш на адресу politikin.zabavnik@politika-ad.com ■

Рекли су ...

о богатству

ВИ НЕ МОРАТЕ НИШТА
ДА ЗНАТЕ – ВИ СТЕ
БОГАТИ. А ЈА САМ
СИРОМАШАН. МЕНИ
МОРА НЕШТО ДА
ПАДНЕ НА ПАМЕТ.

Јохан Нестрој
аустријски комедиограф и
глумац
(1801–1862)

БИТИ ЗАДОВОЉАН
ОНИМ ШТО СЕ
ИМА НАЈВЕЋЕ ЈЕ
И НАЈСИГУРНИЈЕ
БОГАТСТВО.

Марко Тулије Цицерон
староримски филозоф и
политичар
(106–43. п. н. е.)

БОГАТОГ ИДИОТА
СВИ НАЗИВАЈУ
БОГАТАШЕМ, А
СИРОМАШНОГ
ИДИОТА УВЕК
ИДИОТОМ.

Тин Ујсвић
хрватски писац
(1891–1955)

НЕМА И НЕ МОЖЕ
БИТИ ПРАВДНОГ
БОГАТСТВА.

Антон Павлович Чехов
руски писац
(1860–1904)

НИЈЕ БОГАТ ОНАЈ
КО ИМА МНОГО ВЕЋ
ОНАЈ КО ДАЈЕ МНОГО.

Ерих Фром
немачки социолог и
филозоф
(1900–1980)

НАЈБОГАТИЈИ ЈЕ ОНАЈ
ЧОВЕК КОМ ЈЕ ДОСТА
ОНО ШТО ИМА, КОЈИ
С ПРАВДОМ ДОБИВА,
А ТУЂЕГА НЕ ЖЕЛИ.

Доситеј Обрадовић
наш писац и просветитељ
(1742–1811)

БЛАГОСТАЊЕ СТВАРА
МНОГО ПРИЈАТЕЉА.

Маркиз де Вовнарт
француски писац
(1715–1747)

ИМА ЉУДИ КОЈИ ОД
СВОГ БОГАТСТВА
НЕМАЈУ НИШТА
ОСИМ СТРАХА ДА ГА
НЕ ИЗГУБЕ.

Антоан де Риварол
француски писац
(1753–1801)

КОРПОРАЦИЈА НЕ
МОЖЕ ДА ПОЦРПЕНИ.

Вилијам Волш
енглески песник и
критичар
(1860–1904)

КАД БОГАТАШ
ПОСТАНЕ СИРОМАХ,
ОН ПОСТАНЕ
УЧИТЕЉ.

Кинеска пословица

НАЈБОЉЕ ШТО БОГАТ
ЧОВЕК МОЖЕ ДА
УЧИНИ ЗА СВОЈУ
КУЛТУРУ ЈЕСТЕ ДА
ОСТВАРИ ПЛАНОВЕ
КОЈЕ ЈЕ ИМАО ДОК ЈЕ
БИО СИРОМАШАН.

Хелри Дејвид Торо
амерички писац
(1817–1862)

ПОХЛЕПАН ЧОВЕК
УВЕК МУЧИ
ДВОСТРУКУ МУКУ
– КАКО ДА ЗГРНЕ
НОВАЦ И КАКО ДА ГА
ПОТРОШИ.

Лао Це
кинески филозоф
(570–470. п. н. е.)

БОГАТ СИРОМАХУ
НЕ ВЕРУЈЕ.

Наша народна
пословица

Илустрација Ђоран Н. Ђорђевић

